

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nrx. Angenfeld & Emerie Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik,
In Budapesta la A. V. Gölber-
gor, Rkstein Bernat, Iulin Le-
opold (VII) Kraszschet-körcut.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o săptămână 10 l. și
pentru o publicare. Publicar
mai dese după tariful și învo-
iulă. — ENCLAME pe pagina
2-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 43.)

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 6 cor.
Cu două săptămâni: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un abonam-
entele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 237.—Anul LXX.

Brașov, Vineri 26 Octomvrie (8 Noemvrie

1907.

Din cauza sfinteii sărbători de mâne, Vi-
neri, ziarul nu va apărea până Sâmbătă sara.

Temeri de obstrucțiune.

Au făcut tot ce-au putut cei
dela cârmă pentru a se împăca cumva
cu Croații, dar n'au reușit. Păcatele
vechi se răsună acuma și îi găsește
pe cei din coaliția maghiară tocmai
în strâmtoarea cea mai mare. Peste
șapte săptămâni se incheie anul, și
până la 1 Ianuarie 1908 pactul eco-
nomic cu Austria trebuie să fie votat
și să intre în vigoare ca lege, căci
altfel pot să se nască incurcături cari
se aducă pagube de tot mari Un-
garii în privința economică ca și poli-
tică.

Prevăzând că aproape tot timpul
până la anul nou trebuie să fie între-
buintat pentru desbaterea și votarea
proiectelor de lege relative la pact,
guvernul nici nu s'a mai gândit să
pună la ordinea zilei dezbaterile bud-
getului, ci s'a grăbit a veni c'un pro-
iect de indemnitate pentru a se putea
amâna astfel discuțiunea asupra bud-
getului. De mai multe zile durează
deja desbaterea proiectului asupra pre-
lungirii provizorie a bugetului, dar
încă nu se poate prevedea când se
va sfârși. Croații și naționaliștii țin
discursuri combătând proiectul guver-
nului și mai ales Croații par că ar vrea
cu ocaziunea aceasta să-și verse tot
focul mâniei lor asupra guvernului,
care nu vrea să țină samă de postu-
latele naționale croate.

Trece o zi după alta și coaliția
se întreabă ce vor aceștia? Nu cum-
va au de gând să facă obstrucție?
Care să se fi înțeles pe sub mână
Croații cu clubul naționalist ca să
trăgănească desbaterile poate chiar
cu intențiunea de-a face obstrucție și
de-a o întinde și asupra pactului
economic, împiedicând astfel ca legea
pactului să fie votată și adusă la
timp? O pot face Croații și naționa-
liștii, căci sunt destul de numeroși
laolaltă și pot să țină în loc camera
să nu fie în stare a lucra nimic. Așa au
făcut kossuthiști în anii trecuți, de
ce n'ar face asemenea astăzi depu-
tații croați și naționaliști, cari au de

zece ori mai multă cauză de-a fi ne-
mulțumiți și de-a face să se resimtă
aceasta de parlament și de coroană?

S'a și vorbit mult de obstruc-
țiă, ce eventual o vor face deputații
naționaliști și croați, ear în zilele din
urmă foile coalițiunei maghiare, pu-
blicau articoli despre pretinse sfă-
tuiri și înțelegeri dintre croați și na-
ționaliști, ca și când ar fi voit cu tot
adinsul să dovedească, că aceia se
conjură în contra guvernului și a țā-
rei, și pregătesc cea mai inverșunată
obstrucțiune.

Dela naționaliști n'a transpirat
pană acuma nimic despre o înțele-
gere a lor cu Croații în privința acea-
sta. De aceea nu putem ști cu sigu-
ritate, dacă în adevăr sunt bazate
temerile ce le dau pe față oamenii
coaliției în foile lor, ori că îngrijirea
lor e mai mult prefăcută și doresc să
li-se dea numai privilegiu de-a veni cu
proiectul ce de mult îl pregătesc în
secret, având de scop să revizuiască
regulamentul camerei, ca să facă cu
neputință o obstrucțiune a deputa-
ților nemaghiari. Fiind-că, să vedeți, nu-i
tot atâtă, dacă Maghiari și kossuthiști
dela roată fac obstrucție, ori dacă o
fac niște amărăți de Croați, Români și
Slovaci. Dacă e vorba să se folosească și
aceștia din urmă de mijloacele de cari
s'au folosit cei dintâi, ca să facă
să fie respectate pretensiunile lor,
atunci trebuie să li se pună drugul la
poartă, căci așa ceva nu se poate su-
feri decât numai dela niște patrioți,
cari sunt stăpâni în casa lor. Și știm
că, după părerea lui Apponyi și soți,
în Ungaria poate fi stăpân numai
Maghiarul.

În ședința de ieri a camerei, s'au
și zărit ghiarele pisicii eșind din sac.
Căci după ce au vorbit vreo trei de-
putați croați, fiind mereu intrerupți
de prezidiu, s'a ridicat deputatul Vi-
sontai și isbucnind cu turbare asu-
pra Croaților, pe cari îi acuză, că
conspiră cu membrii Reichsratului
din Viena în contra Maghiarilor, în-
treabă pe președintele dacă nu crede,
că a sosit momentul ca Ungaria să
asigure parlamentului său funciona-
rea regulată față cu Croații și cu

naționaliștii? Croații văzând cum ji-
dano-maghiarul se năpustește asupra
lor, pus de sigur de guvern, au stri-
gat: „Visontai vrea să apere pe Ma-
ghiarii? Ducă-se îndărăt în Palestina“.

Totuși s'a dat intru câteva în
glas porodiței semite de cătră pre-
zidiu. Semn că opoziția croată și na-
ționalistă trebuie să fie pe pază, ca
să nu i se zădărnicească acțiunea,
dacă în adevăr are în vedere o ac-
țiune serioasă comună și nu preferă
a face treburile adversarilor ei.

Revista politică.

Săptămâna aceasta a fost a na-
ționalităților și a Croaților. Vorbirea
lui Dr. V. Lucaciu a fost un punct
de plecare pentru multe discuții și
combinații. Ziarele maghiare și oame-
nii cari se țin de cunoscători ai miș-
cărilor naționaliste, au aflat cu toții
creanga de măsline a păcii în acea vor-
bire, spusă cu mult foc și cu multă
siguranță și ținută într'un ton care
dacă nu poate chiar potoli în parla-
mentul maghiar orbit de patimi, dar
cel puțin nu ațâță furiile — cum s'a
întâmpat până acum cu toate vorbi-
rile deputaților români, necruțători în
spunerea adevărului — Iată în câte-
va cuvinte vorbirea lui Dr. V. Lu-
caci.

Românii au drept să aibă un par-
tid al lor, și ori cât vor tăgădui asta
cei dela putere, acel partid există; ori
cine îl poate vedea. Acest partid, și
toți Românii doresc din inimă pacea,
traiau în bună înțelegere cu toate ne-
murile din aceasta țeară, căci ne iu-
bim cu toții patria. Trebuie însă a da
înțeles adevărat patriei. Ea nu poate
însemna binele unuia în paguba al-
tuia. Maghiarii stăpânitori nu măsură
la toți cu aceiași măsură, nu dau ace-
leaș drepturi la toate neamurile. Nu
este un scop în adevăr spre binele
patriei acela care încearcă înghițirea
naționalităților prin naționalitatea ma-
ghiară. Dacă așa este înțeleasă uni-
tatea patriei, acestui înțeles noi nu
ne putem pleca, ci pretindem intru
toate aceleași drepturi cu Maghiarii.
Astfel nu este o măsură dreaptă nici

ceia ce face ministrul de instrucție,
sîlindu-ne a învăța limba maghiară.
Este bine să o știm, dar să ne lase
s'o învețe de bună voe acela care
are lipsă de ea. — Pressa și acei con-
ducători maghiari sunt de vină și sunt
pedeca înțelegerii, cari răspândesc
faime și păreri greșite și mincinoase
despre naționalități. Să se stărpească
acestea, să se lămurească lucrurile,
să se recunoască că statul acestă
poliglot, adevă locuit de mai multe
popoare — și pacea e gata. — A mai
arătat câte volnicii se fac la noi pen-
tru a zădărnici alegerile deputaților,
cari nu sunt pe placul guvernului.

*

Dr. Vasile Lucaciu a mai avut
câteva vorbe cu vestitul Ugron, în
coridoarele dietei, pe urma căreia în
sufletul multora a încolțit nădejdea
unei împăciuri mai trainice. Ugron
s'a arătat gata a cere ezeutarea le-
gei naționalităților, dacă toți Românii
vor gândi așa ca Lucaciu, și dacă
Maghiarii vor căpați în armată limba
de comandă maghiară, așa ca prin
asta ei să poată stăpâni fără temeri.
A mai zis apoi, că Românii și Ma-
ghiarii trebuie să țină la olaltă față
de Germani și Slavi, cari caută să-i
înghită. Aceasta din urmă a primit-o
și Dr. V. Lucaciu din toată inima, dar
asupra celei dintâi, care pentru noi
înseamnă o maghiarizare în armată,
nu a zis nimica.

A doua zi a vorbit fostul prim
ministru D. Bánffy, și a cerut dela
guvern să urmeze politica asupritoare
și volnică ce a urmat el față de na-
ționalități. Adusese mai multe acuze
grele lui Lucaciu. Acesta luă cuvân-
tul numai decât și dovedi, că la ale-
gerile din Lăpuș și Beiuș n'a avut
steaguri streine; dimpotrivă a avut
mai multe steaguri maghiare. Pe școa-
lele noastre asemenea vom pune stea-
gul și pajura statului, îndată ce ni-le
va trimite ministrul de instrucție. Pen-
tru iertarea pedepsei în cauza memo-
randului, a spus hotărât că nu lui
Bánffy îi este dator cu mulțumită, ci
Majestății Sale Monarchului!

*

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Sonet.

Au aburit ferestrele la vilă,
Și nu mai vin în cete musafirii;
Pe-aleeși scutur frunza trandafirii
Șun om bătrân o mătură, în silă.

Pierdută'n vraja dulce-a amintirii
Pe o bancă 'n pace șade o copilă;
Se uită 'n jur cu jale și cu milă
Cum s'a topit podoaba mândră-a firii.

O, cât ar da pe-o floare aruncată
Așa ușor din mână astă-vară!
Și cât ar da să i mai răsără-odată

În taina sfântă a clipelor de seară
Privirea caldă, dulce și curată
A unor ochi ce atunci o fermecară.

Brașov.

Ecaterina Pitiș.

Între parochienii părintelui Radu.

Mi-se obicinuisse urechea cu ritmul
bătăii roților — și dacă nu stam de vorbă
cu vre-un oăltor din compartiment fre-
donam vreun cântec pe tactul lor! Mulți
se lungiseră pe canapele.

În celălalt colț se auzi p'nă în cele
din urmă vorba și risul unui bătrân, care
petrecea cu o copilă ca de 12 ani. El po-
vestea, privind oarecum devale în ochii
mici și lacomi ai copilei, care îi ținea o
mână. Se părea că îi vorbește de poeziile
și cântecele populare, din cari auzisem
cântându-i unul în taină.

Multă vreme apoi, și-o petrecură cu
glume și ghicitori, pe cari fata trebuia să
le deslege, ca, la rândul-i, să caute și ea
una să-i infunde pe bătrân. Se auzi apoi
mai mult șoapta ei, iar, când mă mai utai
mai odată, amuțiseră — bătrânul rezemat
în colț, iar fetița, de umărul său. Afară
noaptea era întunecoasă; cerul senin și
plin de stele.

Călătoream spre capitala județului
meu. Lăsasem afacerile pentru câteva zile
în seama altora, iar a doua zi de dumi-
neată, dintr'o gară, aveam să iau o ne-
poată, s'o duc, s'o așez la un internat, în

oraș. Mă făcea însă să plec cu o zi înainte,
un fost coleg de școală, preotul dintr'un
sat, care mă jurase, cu câțiva ani înainte,
că nu voi trece de gara L. înainte de a
mă opri la dânsul“.

— Bine Răducule.
— Scrie-mi și viu să te iau. Să nu
faci cumva!..

— Bine Răducule, dragă.
Îl anunțasem.

Prin fereastră se zărea în noapte fuga
copacilor pădurii sau arborilor câmpului
— și, în singurătatea aceea, te cuprindea
dorul de a auzi freamătul de afară.

În valea, prin care străbăteau erau
gări neînsemnate, și, pentru trenul acele-
rat, nu aștepta nici să se urce nici să
se coboare cineva mai cu seamă noaptea.
Conducătorul trecea rar arătându-și șapca
la geam și iar dispărea.

Zărea începuse a miji; pe urmă se
deslușiră contururile dealurilor dela răsă-
rit, apoi cerul începu a se rumeni.

Conducătorul trecea din nou: des-
chisei:

— Mai e mult până la stația L?

— A doua..

Când ouă a doua-ouă era aproape
lumină. Eșii încet. Doar copila își ridicase

capul; mă privi o clipă, sornaurosă și iar
se rezimă de bătrân.

Mă dau jos — pustiu. Doi impiegaj
umblau de colo până colo. Conducătorul
coborise și el — trei; eu patru. O ușă se
deschise și se repezi al cincilea pe vor,
un țărău voinic, cu biciul în mână. Per
să spună ceva șefului de gară. După ce
mă zări însă, se stăpâni și rămase locului.
Eu înaintai spre el; el, abia, spre mine.

— Ce-i?..

Oam încurcat și voind par'că a se
trage înapoi, mai aruncă ochii spre trenul
care se urcea. Nu mai coborise nimeni..
Zîmbii.

— Nu mergeți la părintele Radu?
Întrebă zîmbind și el nesigur.

— Dacă ți așa de mult..

— Omul rise și mă ruga să-l urmez.

Peste cât-va clipe eram la drum, în-
tr'o brișcă cu doi cai mărunți, dar iuți ca
pipercul.

Vizitiul purta cămașă albă, de săr-
bătoare. Pe tot drumul a stat de vorbă
cu eșii. Mergeau tot spre răsărit, pe lângă
poalele dealului dealungul și când soarele
fu doi stânjeni deasupra pădurii, noi eram
în sat.

În ședințele dietei dealtmintea mai mult vorbesc *Croații*. Câte doi trei în o ședință. Trebuie să se știe că acum ședințele țin cinci ceasuri, adică cu un ceas mai mult decât până acum. S'a adus hotărârea asta pentru a sfârși mai repede cu desbaterea proiectelor de indemnitate (un budget numai pe câteva luni, pentru începutul unui an ce vine) și a altor proiecte, ca să se poată primi pactul încă înainte de anul nou — altmintea făcându-se încurcături. Dacă Croații vor mai vorbi tot așa de mult, majoritatea maghiară va lungi și mai bine ședințele.

Purtarea Croaților seamănă a *obstrucție mai domoală*.

Din partea naționaliștilor a vorbit ieri Fr. *Schiciac*, slovac, căruia președintele i-a luat cuvântul fiindcă a luat la judecată aspră abuzurile administrației. Se așteaptă, în curând, vorbirile lui C. Brediceanu și Șt. Petrovici.

Intâmplările sângeroase din Cernova au făcut multă zarvă în zilele trecute, la noi ca și peste hotare. În *dieta din Austria* deputatul ceh *Kramarz* a cerut guvernului austriac să-și pună în cumpănă toată puterea pentru a împedece astfel de barbarii în Ungaria, cărora naționalitățile cad jertfă. Multe strigăte grele s'au auzit atunci în contra ungarilor. Aceștia au și cerut dela guvernul maghiar să nu sufere amestecul Austriei în chestiile Ungariei, și ministrul Andrassy a făgăduit să ceară seama, dar până acum n'a putut face nimica. Prea cumplită a fost fapta, ca să-ți mai poți bate pieptul.

Dealtimea și polonii au cuvinte de iubire compătimitoare popoului apăsător și celor nenorociți.

Despre toate acestea și alte împilări a naționalităților, marele scriitor norveg, B. *Björnson*, scrie neconținut în ziarele și revistele din străinătate, ca să îndrepte ochii acesteia, — poate și ajutorul ei — asupra suferințelor naționalităților din Ungaria. Număr de număr scrie în o revistă din München, sub titlul „Barbarii maghiare”. Mai pe urmă a scris despre desfacerea și oprirea scrisorilor private la posta din Ungaria.

La Cernova, de altfel nu s'a știut afla nimic ce ar apăsa greu asupra celor optsprezece țărani Slovaci, ținuți în închisoare. Optzeci de jandarmi sunt în fața locului, în frunte cu generalul lor Panaiott. În închisoare, Dumineca trecută a făcut slujbă capelanul din Rosenberg, ei însă n'au voit să ia parte la ea. Se constată, că broșurile și filele volante ce s'au imprăștiat prin popor, în acel timp, sunt atât de stângaci redactate, cum

numai falșuri pot fi. Dintre cei grav răniți cinci inși au fost duși la clinicele din Pesta. Unul dintre ei, care privise scena de după un gard și aci fu lovit în amândouă brațele de câte un glonț, a spus amănunte interesante ale întâmplării. El zice, că în lăuntru bisericii lucrările încă nu erau gata. Mai spune că trei sute de bărbați s'au adunat la oficiul notarial și aci au făcut declarație solemnă, că sfințirea nu se va putea face fără voința lor. A văzut bine, spune, cum servitorul pretorului a pleznit între oameni cu zbicul.

Lupta din comitate, pentru noile alegeri s'au sfârșit cu isbândă în unele părți, dar tot nu așa de strălucit cum trebuia. După rușinoasa cădere în *Arad*, din *Bihor* ne sosese știri bune. Au fost aleși vre-o 20 români, iar în *Sălagiu* vre-o 6—7. Nu sunt mulți, dar e îmbucurător că aceștia au învins în cele mai grele cercuri, amestecate cu maghiari. Cauza înfrângerii dela *Arad*, și a rămănerii vechilor situații în *Torontal*, se caută în lipsa de organizație, în lipsa unei lucrări împreună a cărturarilor cu poporul în toate direcțiile și întotdeauna.

Suferințele neamului nostru au sporit binisor și în această săptămână. *Dr. Demetriu Lascu* inimosul luptător din *Bihor* a fost pedepsit la *Oradea-Mare* pentru un singur articol scris în „*Tribuna*”, cu *6 luni închisoare și 1000 cor. amendă*.

I. Rodina a fost ascultat de judele instructor din *Lugoj*, pentru poezia „*Limba noastră românească*”, apărută în „*Gazeta Trans.*” Excepțiile lui, că anume el a înțeles toate atacurile ce a suferit limba română, în toate veacurile, dela mai multe popoare, — nu au fost primite. Altă pedeapsă grea și nedreaptă este cea care a ajuns pe *trei studenți universitari români* din *Cluj*: V. Lucaciu (fiul deputatului), Aurel Șerban și Silviu Ciuciu. Senatul universitar *i-a eliminat* de la universitatea din *Cluj*, și le-a șters un jumătate an de studii. Se zise că întâi voiau să-i elimineze dela toate universitățile, dar însuș ministrul de instrucție, a aflat prea grozavă pedeapsă. Toate astea, pentru că ei au luat parte la adunările de protestare ce s'au ținut azi-vară în contra legii școlare alui *Apponyi*. Cea mai nouă știre vestește că înalta Curie a întărit pedeapsa dată *părintelui Hlinca*, de tribunalul din *Rosenberg*, — doi ani de zile închisoare și mai multe sute coroane, tot pentru „*agitație*”.

Din proiectele de lege prezintate camerei, în cursul săptămânei, pome-

nim aci acela pentru *regularea internațională a poștei*. În virtutea acestuia, deacuma pe orice scrisoare de 20 gr. (cât scrie omul de obicei) va trebui să punem o marcă de 25 fil. pentru străinătate. Dela întâele 20 gr. în sus, pentru toate 20 gr. următoare însă numai câte 15 fil. După tarifa cea nouă, în America o scrisoare va merge cu 80 fileri, pe când până acum mergea cu 1 cor. 75 fil.

Banii încă se tot scumpesc. Toate băncile mari din străinătate au ridicat procentele. Guvernul se gândește ce măsuri să ia pentru încetarea acestei urcări, pe urma căreia suferă mult țara.

Adunarea generală

a societății pentru fond de teatru român.

CONVOCARE.

Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea sa generală în *Cohalm* în zilele de 4 (17) și 5 (18) Noemvrie 1907.

Invităm la această adunare generală, precum și la parastasul solemn ce se va celebra cu această ocaziune în memoria neuitatului nostru președinte *Iosif Vulcan*, pe toți membrii onorari, fondatori, pe viață, ordinari și ajutători ai societății, precum și pe toți binevoitorii ei și sprijinitorii culturii românești.

Brașov, 6 Noemvrie n. 1907.

Virgil Onițiu, vice-președinte. *Dr. Iosif Blaga*, secretar.

Programa:

- In ziua primă: *Duminecă în 4 (17) Noemvrie 1907.*
  - Deschiderea adunării generale la 10 oare a. m.
  - Alegerea a doi notari pentru ședințele adunării.
  - Prezentarea raportului general al comitetului și a rapoartelor de casă.
  - Alegerea unei comisii de 5 membrii, pentru cenzurarea raportului general al comitetului.
  - Alegerea unei comisii de 5 membrii pentru cenzurarea rapoartelor de casă și a socotelilor.
  - Alegerea unei comisii de 5 membrii, cari în înțelesul §-lui 5 din statutele societății, vor înscrie membrii noi, fondatori, pe viață, ordinari și ajutători, pentru societate.
  - Cetirea disertațiilor corăspunzătoare scopului societății, anunțate președintelui înainte de adunare.
  - Inchiderea ședinței.
- In ziua a doua: *Luni în 5 (18) Noemvrie 1907.*
  - Deschiderea ședinței la oarele 10 a. m.
  - Cetirea procesului verbal al ședinței precedente și verificarea lui.
  - Raportul comisiei pentru câștigarea de membrii noi.

4. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului casierului.

5. Raportul comisiei însărcinate cu cenzurarea raportului general al comitetului.

6. Alegerea comitetului pe un nou period de 3 ani.

7. Determinarea locului, unde se va ține adunarea generală pentru anul 1908.

8. Alegerea unei comisii de 3 membrii pentru verificarea procesului verbal din ședința a II-a.

9. Inchiderea adunării.

Reformele agrare în România.

În urma regretabilei revolte din primăvara anului acestuia, care a scos la iveală multele mizerii și năcazuri, de cari este bătut țărănul din România, Camerele române au ales, precum știm, o comisiune parlamentară, care să caute căile și mijloacele, cu ajutorul cărora să se îmbunătățească soarta țărâniei române.

Guvernul României a elaborat în decursul lunilor de vară mai multe proiecte de legi, pe cari le-a prezentat spre studiere și desbatere comisiei parlamentare, care și-a început lucrările acum, Luni, în palatul ministerului de externe din București.

Iată lista proiectelor de lege mai însemnate pe cari guvernul le va prezenta studiului comisiei parlamentare și Corpurilor legiuitoare:

Proiectul de lege asupra contractelor agricole;

Proiectul asupra Casei Rurale;

Proiectul asupra monopolului debitelor de vin la sate;

Proiectul asupra judecătorilor de ocoale;

Proiectul asupra organizării și constituției asociațiilor țărănești;

Proiectul contra trusturilor de arendași;

Un proiect relativ la unele măsuri cari înlesnesc arendarea moșiilor la asociațiile țărănești și prin cari se modifică unele articole din legea băncilor populare;

Proiectul asupra indemnizării de acordat proprietarilor devastați în timpul războaielor;

Reforma administrativă;

Un proiect asupra reorganizării jandarmeriei rurale;

Modificarea legii asupra terenurilor petrolifere;

Un proiect prin care se imparte ministerul agriculturii, industriei, domeniilor și comerțului în două ministere: un minister al domeniilor și agriculturii, și altul al comerțului și industriei.

După ce aceste proiecte vor fi

Am intrat într-o curte frumoasă, cu case mari cu pridvor.

Radu mi-a eșit în fugă înainte, după el preteasa și pe urmă o droaie de copii.

Odată cu obiceiurile formalități de primire. (Bine ai venit sănătos... De ce n'ai scris mai din vreme? Vai ce bătaie îți-ar trebui...), părintele mă îmbrățișă. Iată și preteasa mea... Ți place?"

Dădui din cap afirmativ.

— Să-ți trăiască.

— Să-mi trăiască — și Radu privi înduioșat spre cei patru, cari erau de față (recomandase și pe oel din leșgân)

— Să-mi trăiască — îngăună unul de vre o trei anișori, privind la mine, cu ochii pe jumătate închiși, în sus, ca și când s'ar fi uitat la cer.

Mama lor sta alături, cu o bucurie stăpânită.

În cele din urmă Răducu mă luă de o mână, copiii de alta și o pornirăm spre fundul curții. Preteasa îi muștră ușor cu privirea, rămânând pe loc, iar mie îmi zîmbi, ca și când ar fi vrut să zică: „asta nu-ți dă pace cât vei sta aici”. Și într'adevăr, îmi arătă vitele, instrumente agricole, acarete, îmi vorbi de câmpul său, pe care

trebuia să-l văd, de prețul produselor, de numărul parohienilor, etc., etc. Pe de altă parte copiii căutau să mă edifice asupra rosturilor lor. Am putut afla că singur Radu, al doilea copil, a îndrăznit odată să urce până în vârful unui păr, „dar până în vîrf” (de acolo a zis „oucu”), că nu toate gămile ouă în fie-care zi, că au două pisici și un câine, care odată l'a tăvălit străjnic pe al vecinului, că bătaie în casă nu mănâncă decât Radu (din contră, după o altă părere, Radu în totdeauna scăpa de bătaie, prin fugă). Aici s'a ivit o divergență de păreri și unul dintre povestitori, care avea pretenția să fie irai bine informat, mă rugă să-l pun la loc pe celălalt, ca să mă poată desluși el. Amețisem. Intervenii părintele și-i depărta.

...Dar adevărata mea muncă — urmă Radu — ai s'o vezi la biserica — fiindcă știa că am s'o găsec înșesată de lume, îngrijită și curată.

Trecuse de amiază. Toată ziua soarele dogorise și numai târziu au început să se ridice, pe seninul cerului, norii albi din zare. Dar soarele cu atât, ardea mai tare.

În vatra satului, în drum, era multă

lume adunată în grupuri — și mai multă alături în curtea hanului, unde se învîrtea hora. Cântecul vesel și sburdalnic al vioarei, însoțită de cobză, chema mereu privitori și jurători din grupurile de afară. Din vreme în vreme intra și câte-o fată gătită mândru, însoțită de mama ei. După ce trecea, începeau șoaptele și aprecierile femeilor.

— „Ei, ce zici? Ți place?” — întrebă Radu distrat și fără să aștepte răspunsul meu. Se sucea în loc, privind cercetător în lungul drumului și sus, spre cer, pe oare începuseră să se adune nori tot mai deși.

Smerit, la distanță, sta un țigan pletoș, care aștepta ceva, căci se vedea că asta îl îngrijește pe Răducu.

În vremea aceasta se apropie dascălul.

— Ei, ce facem?

— N'au mai venit ăia? — și din nou căță în lungul drumului, dar de rândul acesta fața se senină: la răspântie se arătase un om mărunț, care venea întins ajutându-se cu un băț lung cât o prăjină...

— Ce ai făcut — întrebă părintele încă dela distanță.

— Nu poate; are și sfinția sa maslu.

— Să mergem noi părinte, întrerupse dascălul — și uitându-se spre mine: de ce să nu mergă și domnu?... — Unde?... Merg!...

Radu mă privi înviorându-se. Ne înțeleșerăm. Era vorba de înmormântarea unui țigan din puținii ce locuiesc departe de lume, cale de un ceas în mijlocul pădurei, — și Radu începu să-mi laude pădurea bătrână cu drumul ei de pajiste. Cu toții însă ne aruncărăm privirile în slavă, unde norii începură să se învâle, dar nu zicea nici unul nimic; ei, pentru că cu ori ce preț ca servitorii ai bisericii trebuia să se ducă, iar eu, pentru că așa era bine.

După ce am străbătut câteva ulițe ale satului, o apucarăm pe coastă la deal.

Un întunec de nori se ridica dela apus și tot de acolo venea vântul răcoros și iute. Când ajunserăm în dreptul celei din urmă locuințe omenești, dascălul se opri:

„Nu-i chip”.

În adevăr ploaia se vedea la satul vecin, unde fulgerii străbăteau văzduhul amestecate, iar vântul ne aducea și vântul apei, care cădea acolo.

Intrasem în curte. Țiganul însă suia în fugă coasta, în nădejdea că va putea

studiate de comisie, ele vor fi depuse pe biroul camerelor române unde din nou vor fi dezbătute și apoi votate.

Cel mai însemnat dintre aceste proiecte este cel privitor la *invoelile agricole*, care conține principalele soluții propuse pentru *rezolvarea chestiunii agrare*. În acest proiect se stabilesc precis înaintea de toate obligațiile și drepturile deoparte ale proprietarilor și arendașilor de moșii, de altă parte ale țăranilor, astfel că în viitor nu se vor mai putea încheia învoeli, prin care țăranii să fie asupriți și stors până la măduvă. În scopul acesta se vor crea așa-numite „comisii regionale”, compuse dintr-un inspector agricol, doi mari proprietari și doi țărani proprietari, cari vor stabili, după ținuturi, prețul cel mai mare al dijmei și prețul cel mai mic al muncii după calitatea pământului și valoarea curentă a muncii agricole.

Mai departe noua lege institue măsură comună până la 150 hectare; se va suprima așa numita „dijmă la tarla”, din a cărei cauză țăranii nu-și puteau cultiva la timp produsele, cari putrezeau pe câmp, și se va admite numai dijma asupra recoltei. Pe viitor măsurarea se va face cu prăjini oficiale, prin care măsură se va delimita măsurătoarea falsă din trecut.

În proiectul privitor la *monopolizarea cârciumilor* se prevede că, pe viitor, dreptul de-a vinde beuturi spirtoase cu amănuntul și a ține cârciumi în comunele rurale, va fi rezervat exclusiv autorității comunale.

Se va institui câte un comitet în fiecare comună, care să supravegheze numărul cârciumilor comunale, — în cari se vor putea debita, ca spirtoase, vin, must, rachiu, țuică, bere, cognac, rom și orice licoruri alcoolice, cu sau fără zahăr, — să fie limitat la o cârciumă, la 150 șefi de familie.

Comitetul, instituit în fiecare comună, în care e cârciumă și însărcinat cu administrarea ei, va fi alcătuit din primar, învățător și consilierul comunal cel mai greu impus la contribuțiile directe.

Cârciumarul va trebui să fie neapărat român. El va primi leafă fixă și nu se va admite sub nici un cuvânt să fie interesat cu tantieme la vânzarea alcoolului. Va fi interzis cârciumarilor să dea băutura pe datorie sau la oameni beți.

Cârciumile, în comunele rurale, se vor deschide în zilele de lucru la ora hotărâtă de comitetul cârciumilor. Duminiicile și sărbătorile ele trebuie să stea închise până la orele 11 dim. În tot cursul anului și în toate zilele cârciumile se închid la orele 8 seara. În cârciumi, jocurile-lă noroc sau de cărți vor fi oprite.

Cine este ucigașul rudenilor mele slovace?

Preotul dela Rózsahygy, *Hlinka*, suspendat și condamnat la 2 ani temniță pentru „agitatie” panslavistă, a scris în ziarul „Hlas” din Brünn, unde a stat mai multe zile, un articol despre cutremurătoarea vărsare de sânge dela Cernova. Eată o parte a acestui articol:

ajunge înaintea apei la bordei, ca să anunțe plecarea noastră.

Crengile copacilor, gemând, se amestecau și se frângeau în vuetul întăritat al vântului, care, țărâșă ținș seamă, trecea mai departe smulgând și risipind în neștre frunza încă tânără. Pe cărările grădilor porneau, vânturate din urmă, frunzele vestejite. Lovite în față de alt toi, se învârteau apoi în loc oprindu-se în mijlocul cărării zăpăoite de străntoare, până când începea să pice; dar cu cât slăbea vârtejul de jos cu atât se întăria sus vuetul și tunetul. Tot largul se lumina, când se deschidea norul ca să arunce pe creasta pădurii dîra albă a trăsnetului de foc.

După fulger urma liniște, par'că mai multă decât înainte. Toate rămăneau în așteptare. Câteva mâni erau duse la frunte... Se auzea o detunătură slabă, alta mai puternică, apoi multe, tot mai tari și tot mai dese (lovituri amestecate, de to-poare într'un copac bătrân), precipitându-se într'un urlet larg, ce fuocet-încet slăbind se îneca apoi în gemetul vântului și în vuetul apei, care începea să curgă deasă. Geamurile tremurau în cercevele împreună cu cei mărunți din oasă.

Noi rămăsesem tăcuți multă vreme.

Adevărul următor: Biserica zidită prin mine ar fi trebuit să fie sfințită în 4 Septembrie, cel mai târziu în 13 Sept. Eu în acest timp am avut o ținută pasivă. Mi-am amânat conferențele de pe o săptămână pe alta ca să liniștesc poporul și cu prezența mea personală. Terminul definitiv al sfințirii l-au stabilit însuși numai după ce eu eram deja în Moravia. Conferențele anunțate înainte, n'am mai voit să le intrerup și nici nu le-am putut întreprinde. Păpt e însă, că poporul a dorit sfințirea, pentru că a gândit, că în cadrul acestui act festiv încetează contrastele între mine și episcopul. Poporul pentru cele 80 mii coroane jertfite, n'a dorit decât sistarea procesului meu bisericesc. Pentru că precum eu, așa și poporul meu e convins de nevinovăția mea. Poporul a dorit restituirea mea în parohie. Dar episcopul s'a opus. N'a voit să intre în pertractări cu mine, pentru că mai bucuos a ascultat de Fischer, dusmanul meu personal (Fischer e preot în Rózsahygy). Deci ucigașul națiunii mele slovace nu e altul decât maghiaronul Párvy Sándor (episcop). Cauza mișcărilor dela Rózsahygy nu e altul, decât el, pentru că s'a amestecat în politica noastră naționalistă. După alegerile din 1906 a fost lințte, până ca episcopul — în urma denunțărilor opresorilor națiunii slovace — m'a suspendat dela funcțiunile bisericești, și încă cu înconjurarea legilor bisericești. Pe sufletul episcopului Párvy Sándor se uscă deci sângele slovac vărsat fără vină. S'a unit cu capelanul său Fischer, pentru masacrarea poporului slovac. Înaintea istoriei ei sunt responsabili pentru crima groaznică.

Spunând apoi că n'a fugit de pedeapsă continuă:

„Eu sunt păstorul poporului meu, și dacă ași fi presimțit vărsarea de sânge aș fi fost acolo și bucuos m-aș fi jertfât și viața pentru poporul meu. Cu un an înainte încă am mers cu capul ridicat între sulilele gendarmilor înaintea juzilor lui Chudovszky. Am mers în temniță între ucigași și criminali. Și azi vreau face astfel dacă-mi vine vremea, pentru că sunt convins că prin aceasta fac servicii poporului meu. Mult am lucrat pentru poporul meu pe teren bisericesc, social și politic, dar fuga mea ar întinseca activitatea mea de până acum. Nu vreau fugi chiar de m'ar jude a la ștreang, ci vreau merge cântând acolo. Căci știu că libertatea cere jertfe. Regret, că această jertfă n'am putut aduce administrației maghiare în 27 Octombrie, cu ocaziunea sfințirii bisericii din Cernova.”

STIRILE ZILEI.

— 25 Octombrie v.

Societatea pentru fond de teatru român-la Cohalm. În numărul nostru de astăzi se publică convocarea adunării generale a «Societății pentru fond de teatru român» pe zilele de Duminecă și Luni 4/17 și 5/18 Nov. la Cohalm. Adunarea generală va fi condusă anul acesta de d-l *Virgil Ovițiu*, directorul gimnaziului român din Brașov. Pe lângă cele două ședințe oficiale și pe lângă oficierea unui parastas solemn în memoria neuitatului președinte al societății *Iosif Vulcan*, se va aranja, după cum aflăm — o *reprezentare teatrală* de bursierul social-ști, d-l *A. Bănuș*, cu concursul mai multor diletanți din Brașov, și se va da și un *concert de cântă corul bisericii Sf. Nicolae din Brașov*, sub conducerea d-lui prof. *George Dima*. Suntem convinși că

Din când în când se auzea glasul unei bătrâne, care se fuchina în taină. Iar apa a curs multă vreme în pioțari mari și dese, dela *Dumnezeu*, — după expresia părintelui, care avea această mângâiere pentru toate, cari vin în prea mare măsură.

Peste un ceas urcam grăbiți pe coastă: părintele înainte, eu în urmă cu dascălul, care avea într'o mână cădelnița, iar pătrafirul și ohoicoul la subsoară.

Noroiul era până în glesne, iar ba și frunza udă. După ce am reușit în vîrf, o cotirăm la stînga pe drumul de pajiste, pînăre stejării bătrâni ai pădurii.

Nici o adiere nu se simțea. Iarba mare a pădurii zăcea tăvălită la pământ. Oboșit de atîta frămîntare, toate în jur erau într'o liniște de moarte.

După mult umblet eșirăm într'un luminis, unde ne întâmpină în urlete o droaie de căini.

Părintele își simți hățul, eu prinsei de jos o scurătură și mă dădui în urmă dascălului, care cu un ciomag într'o mână și cădelnița în cealaltă, începuse să i hăidue.

În dreapta, în marginea pădurii, ni se arătară numai decât cele 10 — 15

frunțații și poporul român din Cohalm și comunele învecinate, cari și în trecut s'au distins prin interesul lor față de afacerile culturale românești, vor participa în număr mare la serbările culturale ale Taliei române și vor primi cu dragoste în mijlocul lor pe membrii comitetului și pe numeroșii oaspeți brașoveni.

Teatrul Z. Bărsan în Brașov. Mult apreciații noștri artiști dramatici, d-l și d-na *Z. Bărsan* vor da în Brașov, precum am anunțat, două mari reprezentații teatrale, la cari își vor da concursul lor și mai mulți tineri din societatea românească din Brașov. Terminul acestor două reprezentații s'a fixat acum definitiv, și anume pe zilele de *Joi 1 (14) Nov. a. c. și Joi 8 (21) Nov. a. c.* La aceste două reprezentații se vor da piese, cari nu s'au mai jucat în Brașov și cari au fost localizate și traduse de însuși artistul nostru *Z. Bărsan*.

Joi în 1 (14) Nov. se vor juca piesele: *»Supliciul unei femei«*, dramă în 3 acte de Girardin și *»Cănele și pisica«*, comedie într'un act.

Joi în 8 (21) Nov. se vor juca piesele: *»Un prietelul«*, comedie modernă într'un act, *»Dela Nord la Sud«*, comedie într'un act și *»Capriciul unui tală«*, comed. într'un act.

La această ultimă reprezentație își va da concursul și corul *»Acordul«* prin executarea mai multor piese muzicale. La dorința exprimată din mai multe părți, va urma, probabil, după a doua reprezentație și *»Petrecere cu dans«*.

La ambele reprezentații vor fi prețurile obicuinute de teatru, ba la unele locuri se vor face chiar *reduceri*, pentru că publicul românesc din toate părțile noastre sociale, din Brașov și împrejurime, să poată lua parte în număr cât mai mare. Afșe și programe se vor distribui la timp din partea unui comitet aranjator, care s'a constituit în Brașov.

Datorința tuturor Românilor de bine este să sprijinească arta teatrală românească, și să dovedească prin o participare cât mai numeroasă că știe aprecia străduințele și arta unui *Zaharie Bărsan*, care este și un fiu al ținutului nostru. Se roagă îndeoseb preoții, învățătorii și frunțații noștri dela sate, să se prezinte în zilele de 1 (14) și 8 (21) Nov. la reprezentațiile anunțate.

Greco-catolicii români din Budapesta. Înainte cu câțiva ani s'a înființat în Budapesta o parohie gr.-cat. ruteană. (Ca preot a fost numit din partea orașului, care a primit patronatul, *Emil Melles*. Acesta însă își aroga drepturi de jurisdicțiune și asupra românilor gr.-cat., fapt care a îndemnat Episcopatul român gr.-cat. se recurgă la deciziunea Papei dela Roma, Papa a decis în favorul Românilor scoțându-i de sub jurisdicțiunea parohului rutean *Melles*. Până la înființarea unei parohii române gr.-cat., profesorul *Dr. Iosif Siegescu* va îngriji de Români gr.-cat. din capitală în cele duhovnicești.

Cununie. Domnul *Ioan Tănăsescu*, învățător în Tohanul-Nou, și D-șoara *Elena I. Mănoiu*, își vor serba cununia lor religioasă Duminecă în 28 Octombrie st. v., (10 Noemv. n.), a. c., în biserica ort. română din Șimon (bi-erica veche).

— Dumineca trecută și-a serbat cununia religioasă în biserica Sf. Nicolae din Brașov d-l *Ioan Oancea*, contabil în Ploești cu d-șoara *Eugenia Panțu*, sora d-lui prof. Panțu din Brașov. La actul religios a asistat un public distins și numeros din

Furăm cu multă trudă apărați de căini. Pe unii, mai puțin primejdioși, un copil îi alungase până departe în inima pădurii, amenințându-i cu un tăciune lung, aprins. Pe altul, mai nărăvit, un bătrân îl străntorase în bordei, de unde se auzea urlând și lovind ușa. Alături de noi, un țigănuș aproape gol se sbătea într'o adevărată luptă cu un lașos, ținându-l strins de gât și tăvălindu-se cu el deavalmă, în strigătele de încurajare ale spectatorilor. (Nu te lăsa Ghică!)

Oâteva rugăciuni fură citite în bordei unde intrăram țuți, de frică. Alături de mine sta un țigănuș, care, de afară, avea aerul că mă ține sub scutul său și ca conștiință, mă privea în ochi cu mândrie.

Când însă făceai o mișcare, avea o privire speriată de sub pălăria cu fundul spart, spre a lăsa să se vadă câteva suvițe de păr.

Pe patru brațe, osciugul fu apoi scos afară și așezat pe două scaune mărunte, aproape de masa acoperită cu față curată, pe care aștepta un pahar cu rachiu, pentru stropirea mortului.

Aproape de cociug se țineau patru bărbați, între cari doi bătrâni cărunți, sin-

Brașov, care a felicitat în modul cel mai călduros pe simpaticiiri miri. O deosebită plăcere a cauzat Brașovenilor un număr mare de oaspeți Ploeșteni, cari în număr cu nunii, d-na și d-l *Alece Dobrescu*, mare comerciant în Ploești, au venit la Brașov ca să ia parte la actul cununiei și la masa și petrecerea ce a urmat seara în sala albastră dela Reduță. Petrecerea, la care s'au întrunit vre-o 100 oaspeți, a fost cât se poate de animată, rostindu-se numeroase și însuflețite toast pentru tinera pereche, pentru părinți și neamuri, pentru oaspeții Ploeșteni, etc.

Procese bisericești câștigate Din Budapesta se comunică «Tel. Rom.», că tribunalul regesc a adus sentință în procesul intentat din partea metropoliei gr.-ort. române și purtat prin domnul avocat *Dr. Emil Babeș*, în contra patriarhiei sârbești din Carloveț *pentru împărțirea pământului aparținător la fundațiunea Trandafil*. Tribunalul a respins excepțiunile și rugarea Sârbilor, ca realitățile să fie decretate indivizibile și ca fundamentale să se administreze din partea delegațiunii congruale din Carloveț și mai departe, și a decretat segregarea pământurilor și împărțirea lor între metropoliia română și patriarhia sârbească. Tot odată au fost condamnăți Sârbii și la purtarea cheltueli or, în sumă de 5000 cor.

Biserica gr.-ort. română, reprezentată prin Metropoliul ei, a intentat proces Sârbilor pentru jumătate din *venitele ce le-au avut acestia din fundațiunea Trandafil*, în curs de 22 ani. Tribunalul regesc a fost decis, în urma unei enunțieri a Curiei, că patriarhia din Carloveț este datoare să dea racioținiu metropoliei române despre toate venitele avute din fundațiunea Trandafil, dela primirea ei în administrare până astăzi, iar tabla regească întărind zilele trecute deciziunea aceasta, a ridicat-o la valoare de drept. Sârbii deci au să dea socoteală în 30 de zile despre toate venitele de până acum din aceasta fundațiune, întrebuițate pentru provederea studenților români cu stipendii. Avocatul bisericii rom. gr. or. a fost tot domnul *Dr. Emil Babeș*. *Este speranță, că acest proces câștigat să aducă metropoliei române gr. or. suma de vre-o 200.000 cor.*

Aniversările lui Björnson. Zilele trecute s'a sărbătorit aniversarea a cincizeci de ani a publicării nuvelei «*Sinoeve Solbakk*» a marelui scriitor norvegian, primul său succes literar, iar la 8 Decembre o anului acestuia se va sărbători aniversarea de 65 ani dela nașterea lui.

Pentru cine cunoaște rolul însemnat pe care Björnson l-a jucat și-l joacă încă în țara sa, nu poate fi de mirare că astfel de aniversări iau caracterul unor adevărate sărbători naționale.

Activitatea literară a lui Björnson e foarte bogată: el a tipărit un mare număr de nuvele țărănești, numeroase poeme, trei romane și douzeci de piese de teatru de tot felul. Dar operele sale literare sunt numai o mică parte din activitatea lui. O mare parte din ea a fost consacrată articolelor din revistă, broșurilor de propagandă, conferențelor, discursurilor, și mai cu samă numeroaselor articole de ziar pe care le-a scris în diferite chestiuni. Viața lui e o neîntreruptă activitate. A fost director de teatru, fondator și director de ziar, șef de partid, fără să voiască să ocupe vre-o slujbă, fie și electivă; a intervenit cu scrisul și cu vorba în tot soiul de chestiuni, mari sau mici, cari interesau neamul său, ori chiar omeniara. Chiar a-

gurii cari purtau oămăși curate. Mulți de săptămâni de zile erau duși la oămp. De o parte își strănseseră câteva femei, mai mult bătrâne, iar pe lângă ele, droaia de golănești, cari se țineau spânzurate de rocheta mamei, a bunicii sau la spatele acestora de frica servitorilor bisericești, iar împrejur alții risipiți pe prispă sau spânzurați pe gard, arși de soare, murdari, uoi smeriți, alții cu gura căscată, cu oămgăile — singurul lor vestmânt — numai buoți. În ușile colibilor apropiate, sau în spărturile din pereți se arăta capșorul vre-unui țigănuș, care se simțea încă destul de prudent, ca să nu se apropie de lozul de rugăciune.

Unul dintre bătrâni, înalt și slab, sta aproape de cociug, cu ochii pironiți în jos, spre chipul feciorului mort, pe a cărui frunte era întinsă o frunză de lipan spre a-i acoperi o rană.

Se primejduse într'o prăpastie în paterrea nopții, când venea spre bordei. Când spre ziua, fu găsit, abia mai da semne de viață. Un braț frânt cu greu a putut fi adunat pe piept ca să se poată încrucia mână cu mână și să țină banul și lumânarea.

Capul era acoperit cu o oăciulă, pe trup cămașă curată de oănepă, mijlocul

cum poartă cunoscuta polemică cu ministrul ungar Apponyi, asupritorul naționalităților din Ungaria, polemică al cărui răsunet e mare în întreaga Europă și care va contribui desigur mult ca să arate lumii civilizată situația nenorocită pe care o au naționalitățile nemaghiare în țara urmașilor lui Arpad.

Astfel, mulțumită operelor sale literare, cum și temperamentului său de luptător, însemnătatea lui Björnson trece peste granițele țării sale, iar aniversarea nașterii lui merită să fie o sărbătoare națională, ci universală.

Desvălirea statuei marelui bărbat de stat al României, Lascăr Catargiu, se va face cu mare solemnitate Duminică 28 Octombrie v. 1907, la orele 10 a. m., în București.

Petrecere în Brașovul-vechiu. »Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea și înfrumusețarea sfintei biserici din Brașovul-vechiu», invită la producția teatrală împreună cu tablouri vivante și urmată de dans, care se va aranja Sâmbătă în 27 Octombrie st. v. (9 Noembrie st. n.) 1907, cu concursul binevoitor al tinerimii române din Brașovul vechiu, în sala hotelului »Central» Nr. 1. Inceputul la 7^{1/2} oare seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., Galerie 1 cor., de student 60 bani. Venitul curat este destinat fondului »Reuniunii femeilor române gr. or. pentru ajutorarea și înfrumusețarea bisericii »Sfintei Adormiri» din Brașovul-vechiu. Contribuțiile peste prețul de intrare se primesc cu mulțumită și se vor publica. Bilete de vânzare se află la librăria A. Mureșianu, la Eremias Nepoții și seara la cassă.

Programul: 1) Muzică. 2) Canțoneta: »Chirița în voiagi», de Vasile Alexandri. 3) *Trei tablouri vivante*. 4) Muzică. 5) Monodragul: »Achim Filăru», de A. P. Bănuț. 6) Muzică. 7) Teatru: »Nunta țărănească», tablou național într'un act de Vasile Alexandri.

Atragem atențiunea deosebită a publicului nostru asupra acestei petreceri, care, în urma programului ales ce se va executa, promite o reușită frumoasă.

Al 12-lea urs l'a împușcat ori cunoscutul vânător brașovean, d-l *Fetru Popovici*, în apropierea Satulungului. Cei mulți înainte!

Intru mărirea lui Dumnezeu. În favoarea sf. noastre biserici din Căsnulmare, în scopul de a ridica un iconostas, un binevoitor, a contribui următorii Domni din Brașov: P. O. D. Dr. Teodor David, preot militar gr. cat., 2 cor., Sp. D. Dr. Eugen de Lemeny, advocat, 2 cor., Sp. D. Petru Pop, jude de tribunal în pens., 2 cor., Sp. D. Antoniu Sanciai, jud. de trib. în pens., 2 cor., Sp. D. Eugen, adv., 2 cor., Sp. D. Ioan, adv., 2 cor., Sp. Domnii Ioan Sabadean, 10 cor., G. F. V., 2 cor., I. Popp, 2 cor., Eremias Nepoții, 3 cor., N. Grădinar, 2 cor., I. G. Eremie, 1 cor. 20 fl., Ioan N. Bidu, 2 cor., comersanții N. N., 5 cor. 90 fl. Tuturor acestor binefăcători în numele credincioșilor mei le exprim sincere mulțumiri. Dumnezeu le re-plătească cu celeștile sale daruri. Căsnul-Mare, 27 Octombrie, 1907. *Artemiu Boeriu de Berivoi*, preot gr.-cat.

Cel mai vechiu oraș de pe pământ. O expedițiune engleză a făcut săpături în ruinele dela Bisurca, ce se găsesc într'un pustiu năsipos și sălbatice din Mesopotamia centrală. Chiar la suprafață s'a dat peste

zidurile unui turn pe care o inscripție săpată arăta numele lui Dungi, personaj care a trăit pe la 2750 a Ch.; sub acestea alte pietre purtau inscripția Ur Gur (2800 a Ch.); și puțin mai jos s'a găsit o monedă de aur cu numele lui Naram Sim (3700 a Ch.); dedesubtul acestui strat au apărut clădiri din vremea lui Sargon (3800 a Ch.). La adâncime de doi metri jumătate s'a găsit material de construcție dela 4500 a Ch., și dacă ne gândim că adâncimea totală a ruinelor s'a arătat a fi de 12 metri și jumătate, ce enormă vechime trebuie să reprezinte ultimile straturi! S'au găsit multe obiecte interesante, între care și o statuă întreagă de marmură, căreia i se atribuie vechimea de 4500 a Ch. așa că e cea mai veche statuă din lume. S'a găsit între alte obiecte și o zornăitoare de argilă care încă sună: Jucăria care a înveselit cu atâtea mil de ani în urmă pe un copil din Mesopotamia ar putea face plăcere și astăzi unui copil din zilele noastre!

A murit sub patrafir. Ni-se scrie: Neorusticul ziler Nicolae Clopotar din Ghiabav se bolnăvise rău în timpul din urmă. În ziua de 1 Noembrie st. n. a. e. soția bolnavului alergă la parochul din localitate Iosif Comanescu, chemându-l să-i cetească obicinuita rugăciune pentru ușurarea și alinarea durerilor. când tocmai în decursul rugăciunii, când bolnavul se află sub patrafir — își dăte sufletul în mâinile Creatorului. Intre locuitorii comunei casul a produs senzație.

Recolta viilor în Ungaria. Viticultorii au sperat anul acesta vin mult și bun, durere, rezultatele sunt inferioare așteptărilor. Calitatea vinului e satisfăcătoare, cantitatea însă mică. Seceta îndelungată apoi frigul și înghețul din a doua decadă a lunii Septembrie au pricinuit mari pagube în vi și au micșorat cantitatea. Viticultorii sunt însă mulțumiți cu prețurile primite pentru vin. Cumpărătorii au arătat înainte de în lăbie, o parte însemnată din recoltă, dând prețuri chiar și mai mari decât s'au așteptat! Comercianții de vinuri din Ungaria și Austria au stabilit, că mustul produs din strugurii de rând, e ceace privește gradele tării de 15—16 procente, iar cel din strugurii mai alesi 25—26 procente. Pentru mustul calitate inferioară s'a plătit 28 până la 38 coroane, iar pentru cel calitate mai aleasă 32—44 cor. și chiar 48 cor. de hectolitr. Comercianții de vinuri evaluează recolta viilor la trei milioane hectolitri, din care aproape toată e vândută deja.

Conferință M. S. Regina României a acordat patronajul Său conferinței pe care d. maior veterinar Stănescu o va ține la Ateneul din București, Vineri 26 curent. D-sa va vorbi despre »Africa romană și ruinele din Pompeia africană» și va reprezenta prin proiecțiuni luminoase, vederi din lagărul militar Lembeza al Legiunii II Augusta și din ruinele dela Tingad, oraș roman antic din Africa, la a cărui desfundare de sub pământ lucrează Francezii de mai mulți ani. Inițiativa a estoi conferinței a fost luată de d-na general Averescu pentru sporirea fondului Institutului școlilor de militari.

Ce fac Americanii pentru bibliotecă. Bibliotecile Americii de Nord cresc într'un mod vertiginos multumită inițiativii private și donațiilor. Astfel în 1904 (dela 1 Iunie 1903—31 Maiu 1904) s'au primit donații 137.318 vol. și 30.515.685 fr. de câtră 506 bibliotecă. Dela 1 Iunie 1904 —

31 Dec. 1904 s'au primit 116.552 vol. și 25.640.850 fr. În anul 1905 s'a primit 234.649 vol. 111.497 broșuri, 6 terenuri, 4584 picturi, edificii în valoare de 1,565.500 și numerar 28.046.330 fr. În trei ani deci s'a primit numai bani în numerar franci 84.202.865.

Universitarii români din Cluj invită la petrecerea cu dans ce se va aranja în sala dela »Hotel Central», în 21 Noembrie n., 1907. Inceputul la 8 oare seara. Intrarea de persoană 2 cor. de familie (până la 3 membrii) 5 cor. Venitul curat e destinat pentru Masa studenților și Casina română din loc. Ofertele marininoase se vor evita în publicitate și sunt a se adresa la cassariul Remus Furdul (strada Deák Ferencz u. 4. Român Casino, (Kolozsvár).

Proiectograful »Colosseum, care de o săptămână înveselește și desfătează publicul cu fel de fel de reprezentații, tragedii, comedii, fantazii și crude realități — va fi încălzit prin patru căminuri mari, cu începerea zilei de azi. Cu toată căldura recomandăm publicului aceasta petrecere științifică, care pe lângă multele scene de neștiută haz, are altele foarte instructive și foarte frumoase, ca viața de farmeri în America, petreceri populare (fuga cu catarigi) în Brazilia, etc.

Fiecare conturbare a hranei copilului în cei dintâi ani este un lucru serios, fie cauza din calitatea substanțelor mâncării sau a preparării lor.

Preparate, fabricate chimice în laborator sunt vătămătoare. Puține năncări sunt așa de nutritoare ca Făina de Copii a lui Nestle, atât pentru copii cât și adulți, căci conține substanțe animale ca laptele, și vegetali ca făina și zahăr. Formează așa dar o mâncare mixtă, care este foarte folositoare organismului. Făina de Copii Nestle se capătă în toate farmaciile și drogueriile.

Săptămâna teatrală în București.

Teatrul Național își urmează șirul de succese pe care le-a dobândit cu cele două piese traduse, adică, *Scherlok Holmes* și *Hoțul*. Este evident că nu același public umple sala în fiecare din aceste două piese. Una se adresează publicului mare, setos de senzații mai simple, care aplaudă cu frenezie când criminalul e prins și virtutea triumfă. Cealaltă e vizitată de publicul subțire care urmărește cu mult interes dezvoltarea psihologică a caracterilor, dialogul viu și curgător și factura originală a piesei domnului Bernstein.

Eu unul — serie d. Grig. Ventura — am resimțit o adevărată plăcere văzând că publicul cult al Capitalei este atras la Teatrul Național de o piesă bună și bine jucată. Nu se poate tăgădui că, în mare parte, acest rezultat satisfăcător a fost dobândit prin modul superior cu care piesa a fost montată, studiată și jucată. Dar tocmai faptul că o piesă bine reprezentată și interpretată atrage lumea, dovedește cât de nedreaptă este imputarea ce s'a făcut publicului nostru că este stricat, cu gusturi depravate și că nu știe să aprecieze decât piese pornografice ca acele ce s'a dădeau astă vară în grădini.

Sunt teatre și piese pentru tot felul de auditorii; alta s'a cere în grădini unde s'a bea bere și s'a mănca cărnați în timpul când se joacă pe scenă și alta pe o scenă de iarnă, mai ales pe scena subvenționată a Teatrului Național. O bună parte de public care și-a petrecut vara răsând la »Zozo»

ureat apoi sub pădure, unde se mai vedeau câteva morminte. Sub stejarul bătrân, unde tatăl lăsa să fie pus, era căscat larg groapa pentru fiu. Când ne apropiară însă mai mult, rămaserăm locului uimiți: din creștet și până în rădăcină, stejarul era sfâșiat, sdrelt și ars de focul trăsnetului. Așchii de toate mărimile — lemn proaspăt sfâșiat din inima trunchiului — erau risipite la mare depărtare.

După o scurtă rugăciune la groapă, cosciugul fu așezat înăuntru, iar stujitorii bisericii, cântând »Vecinica pomenire», aruncară obicinuita mână de țărână; apoi lopețile începură să prăvălească pământ și bolovani cu grosul, în buhuiul din ce în ce mai înăbușit al lemnului.

Bătrânul inghenunchiat, făcu o mișcare a oelor două brațe spre adânc, dar îi căzură pe genunchi, încrucișate. Ducându-și apoi mâna la tâmpla acoperită cu șuvițe albe, se ridcă... Pământul ajunsese până aproape de nivel, iar noi, pe alt drum, ne depărțam spre sat, urcând coasta norioasă.

Umbrele amurgului se lăsau tot mai nepătrunse pe liniștea pădurii. Părul, în vale șoptea monoton, povestind cine știe ce și repetând mereu că s'a nuite pe drum.

pe la »M-me Ordonanța» și la »Fetele din Popa Nan», aplaudă acum »Hoțul» și umple sala Teatrului Național la matineuri cu »Avarul» și cu »Fântâna Blauduziei»

Este vădit că publicului nu putea să-i placă când se juca la Teatrul Național cu decoruri uzate și găurite, cu montări incomplete și fără gust, când artiștii nu-și știau rolurile și suflerul s'auzea din galerii și din staluri al treilea. Acum când aceste cusururi mari nu mai există, când se montează și se interpretează piesele în mod demn de o scenă serioasă, publicul vine și ese multumit din Teatrul Național. Tot așa și presa este unanimă pentru a recunoaște progresul ce se face de prima noastră scenă. Într'un glas ea a apreciat favorabil modul cum s'a dat »Hoțul». Am auzit oameni cari au văzut piesa la Paris jucată de artiști ca Guetry și M me Lebardy și, cu toate acestea, nu ezitau a spune că artiștii noștri au a se teme de comparație și că piesa este mai bine montată aci în București.

O fi puțină exagerație sau puțin șovinism în aceste aprecieri lăudăroase, dar ele arată că se joacă bine pe scena Teatrului Național; de altminteri, puțin șovinism nu strică în materie de artă. Să primim ce fac Ungurii la Budapesta unde au ocrotit într'atât arta și literatura națională încât au izbutit să creeze un teatru excelent. Se înțelege că aceste protecțiuni nu trebuie să meargă până a exclude cu totul literatura străină.

Nici un teatru, afară de cel francez, nu poate să trăiască numai cu literatura națională. Acoasta este adevărat pentru teatre mari, ca cel german, cel italian, necum al nostru. Dar ar fi destul când direcțiunea ar da șaptezeci la sută piese traduse și treizeci la sută piese originale ale autorilor români; numai să le îngrijească și să le monteze tot atât de bine și pe unele și pe altele.

În fine, stagiunea Teatrului Național este pe cale bună. Precum prevăzusem în cronica mea precedentă, »Hoțul» face serie. Și merită să facă, căci micile slăbiciuni semnalate la prima reprezentațiune au dispărut în mare parte. Artiștii sunt mai stăpâni pe rolurile lor, intră mai mult în pielea personajilor, găsesc nuanțe noi și creează tradițiuni, astfel că interpretarea piesei devine din ce în ce mai perfectă, ceace nu este cu puțință decât atunci când o piesă se dă de mai multe-ori.

Adese-ori admirăm cum trupele străine joacă unele piese la perfecțiune; nu ne-am mira când am ști că cutare artist a jucat rolul de 300 de ori. Nu putem cere ca la noi să se joace o piesă de sutimi de ori; dar, când place publicului, de ce n'am lăsa-o să meargă cel puțin de 20 de ori! Numai așa vom avea un repertoriu știut și perfect studiat. (,,Cons.)

Fragmente.

Oricât se vestește oă în viața aceasta nu exista dreptate și adevăr, credința noastră în o ordine morală din univers nu se clatină. Moralitate este, trebuie să fie în lume! Căci altcum glasul sufletului nostru ar fi pustiu.

Ordinea morală stăpânește văzduhurile cu lucrurile lor, ordinea morală stă pânește vietățile pământului și aceeași ordine morală stăpânește viața omenească. Odată cu lumina a intrat în lume, și ma de grab vor trece oeriurile decât stăpânirea ei.

*

incins cu o curea lată de la (măndria lui odată...), iar în picioare o pereche nouă de opinci.

Se vedea oă nu e mamă, căci nimeni nu pângea. Mai la o parte, doar o bătrână olătină ușor capul, tremurându-și barba, cu priviri de compătimire, spre bătrân.

Țigănușii priveau laomi când la preot, când la bătrân, căruia i-se cuvenea toată admirația într'u cât vorbise cu popa, iar acum sta cu ochii la pământ, nepăsător chiar de prezența noastră, a servitorilor bisericii (eram și eu considerat într'u cât dela început unul mai îndrăzneț, cu multă sfială, i-a dat părintelui să înțeleagă că ei, oameni sărmani, s'ar fi mulțumit și cu stujbă de un popă... »dar acum dacă l'ai adus...»). Mai laomi priveau copiii la dascăl, ca să știe când trebuie să facă oruce, (aceasta, după părerea multora, de bună seamă era însărcinat de ai mai mari și de Dumnezeu cu treaba asta.) El era dătătorul de măsură, iar parochenii apoi, își făceau singuri controlul. Așa de pildă, pe o țigăncușă, goală nap (făcea urâtă impresie în fața patrafirului) o țineau două mai micișele și o sguđuiau cu putere sau o ghionțuiau, când ducea mâna la frunte, în afară de rând. Ambele priveau apoi cu

lăcomie scrutătoare la dascăl și la noi, ca să vadă dacă suntem mulțumiți cu mijloacele întrebunțate, apoi, și într'un cas și într'altul, se mai strimbeau odată amenințător spre victimă.

Un țigănos slăbănog se tot strecura prin mulțime cu uu revetei în mână, ca să țină la distanță pe câte un căne, care nu vrea să se dea bătut. Ia treacă în însă cârpi cu palma peste ceafă pe un altul, care sta smerit și pătruns... Acesta se uită doar puțin spre vinovat, fixându-l și rămase tot smerit, privind spre fețele bisericosești parcar fi vrut să zică:

»Deocamdată să fim la locul nostru...»

Odăjdile, frumoase în colorii, făceau o plăcută impresie celor de față, dar un contrast izbitor cu ținuta lor, în linii generale.

Soarele se lăsase printre vărfurile copacilor, peste deal și umbrele serii umplură valea de o liniște plină de mister. Un vânt ușor adia abia simțit, făcând să tremure frunza de mesteacăn.

»Vecinica pomenire...» repetară în mai multe rânduri, stropind pe mort și, peste câteva clipe, cosciugul urmat de întregul cortegiu, fu treout peste părau și

In urma ordinii morale se face dreptate: greșeala se pedepsește iar lucrul bun să răsplătească. Nimic nu rămâne nerăsu- nat și nerăsplătit în lume; cât de târziu răsplata vine.

Ordinea aceasta din natură este dreptate și adevăr, dar nu e principiul ființii; principiul vieții numai o putere creatoare, o putere pe deplin activă poate fi. Ordinea din univers este creațiunea acei pu- teri; iar puterea creatoare este viață, viață absolută. Astfel ne grăiește experiența, astfel istoria, astfel toate lucrurile văzute și nevăzute! Mai ales rațiunea, rațiunea practică pretinde dreptate și adevăr, căci fără de ele, viața n'ar fi vrednică trăită.

Nicăiri în univers nu găsim liniște și viață independentă decât în legătură vie cu ordinea ce stăpânește lumea, în con- știința unei vieți absolute.

Cu dorul în suflet ne naștem, cu dorul de a depăși marginile vieții naturale, de a pătrunde tainele lumii, de a afla pe D-zeu și de a ne pătrunde de duc sfânt. Și dorul acesta ne îndeamnă către viața adevărată.

Dar tainele firii numai munca, munca necontenită și cuminte ni le poate des- lega; prin lucru ne punem în legătură cu lumea, cu natura, cu D-zeu. Numai activi- tatea ne deschide porțile vieții, ea ne des- copere pe creatorul lumii, care este intru toate desăvârșit. Iar cunoașterea Dom- nului ne îndeamnă să ne desăvârșim și noi: Căci ce 'mi folosește mie dacă am un tată desăvârșit? Eu trebuie să mă ostensesc ca să devin însu-mi desăvârșit.

Credința ne mântue, unde este cre- dință nu este durere. Dacă știu și ored că lumea înțeleg este a mea, și că amândouă ale tale și ale mele sunt, Doamne, atunci nu poate să fie durere!

N. Păunaș.

Reuniunea română de agricultură în comitatul Sibiu.

Primim spre publicare următoarea rugămintă:

Intre așezămintele noastre, întemeiate cu scop de a promova bună starea populației muncitoare, se numără și „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu“. Intemeiată la 1888, ea chiar dela înființare a dezvoltat o activitate rodnică și binefăcătoare ca puțin alte așezăminte ale noastre. De roadele muncii ei numai aceia n'au beneficiat, cari nu i s'au adresat. Acestei Reuniuni i-se revine vrednicia de a fi deprins pe economul nostru la cultura mai rațională a pământului și la folosirea uneltelor economice. Ea l-a împrietinit cu cultura nu rețurilor măestrite, împărțind în mod gratuit an de an, sute și sute de chilogramme de sămânță de trifoi, napi, lufărna, etc. Ea la deprins cu cultura mai în mare a pomilor, aranjând expoziții de poame, pompreunate, cu împărțire de premii în bani; ținând prelegeri și cursuri de pomărit și împărțind an de an mii și mii de pomi pădureți și de altoi și punând în vânzare altoi cu preț redus. Ea a contribuit la nobilitarea rasei de vite, ținând expoziții de vită de prăsilă anuale împreunate cu împărțire de premii în bani; ea a dăruit și dăruiește an de an câte o vițea de soiul a'es și alte animale de prăsilă și dă împrumuturi ieftine pentru cumpărarea de asemenea animale. Ea a contribuit și contribuie la ridicarea stărilor morale și materiale a populației, prin întemeierea de însoțiri de credit sătești și de Tovarășii agricole. Prin aranjarea expozițiilor de copii contribuie la îmbunătățirea stărilor igienice și la desăvârșirea condițiilor de traiu ale populației. Ea lucrează la conservarea, răspândirea și perfecționarea industriei de casă luorul de mână femeiesc, aranjând expoziții din branșa aceasta, alcătuiind albumuri, făcând colecțiuni de păpuși costume după ținuturi și localități etc.

Prin publicațiunile sale ziaristice, Reuniunea stă în serviciul obștei noastre, iar prin edarea cărților din biblioteca Reuniunii, dă în mâna poporului povătuitorul potrivit la ținerea vitelor, la cultura albi- nelor etc. Prin conferența de premii la des- crierea monografiilor comunelor noastre,

contribue la cunoașterea istoricului și a stărilor din comune etc.

Dacă este vre-un ran agricol, pe care Reuniunea noastră să nu-l fi îmbrățișat cu căldura recerută, aceasta este a se atribui singur insuficienței mijloacelor bănești, căci bună voința, însuflețirea și simțul de jert- fire la cârmăcii ei nu lipsesc. Dovadă îm- prejurarea, că ei an de an cutieră satele în lungul și latul comitatului, la plan- tării de pomi, la acsuri de altoi pomi etc.

In asemenea împrejurări ne adresăm către membri noștri cu acea respectuoasă și frățească rugămintă să binevoiască a nu ne lipsi nici pe viitor de sprijinul valoros și îndeosebi să iee la cunoștiință, că cu scop de economisare și de mai multă ușu- rință ne-am adresat către oficiile noastre prempretoriale respective către primăriile noastre comunale cu rugarea să binevoiască a încasa prin organele ce le stau la dispoziție, taxele pro 1907 dela membri și să binevoiască a răscumpăra acele cui- tanțe.

In fine ne permitem a ne adresa că- tră preoțimea, învățătorimea, către notarii, primarii și ceilalți fruntași ai noștri, cari încă nu sunt membri, să binevoiască a se furola în șirurile noastre, ocaz prin aceasta pe lângă oă vor beneficia de roadele Re- uniunii dar și sprijinesc o cauză din cele mai arzătoare ale noastre a tuturor.

Sibiu, 1 Nov. n. 1907.

Comitetul central al „Reuniunii ro- mâne de agricultură din comitatul Si- biului“.

Pantoleon Lucaș Vic. Tordășianu

CONVOCARE.

Despărțământul Alba-Iuliei, aparțină- tor Reuniunii învățătorilor gr. cat. din Archidiocesa de Alba-Iulia și Făgăraș, în sensul § 21 din statute, își va ținea adu- narea generală de toamnă Sâmbătă în 16 Novembre a. c. în școala gr. cat. din Be- nic, la care să invite toți membrii de pre- teritorial desp. precum și toți binevoitorii înaintări învățământului popular după ur- mătorul:

Program:

- 1. Dimineața la 8 oare participare în corpore la serviciul divin.
2. Prelegerea practică dela ordinea zilei de d-l G. Spatacean învăț. în Benic.
3. Deschiderea adunării prin cuvântul presidial.
4. Constatarea membrilor.
5. Citirea procesului verbal din adu- narea precedentă.
6. Raportul cassarului și bibliotecar- ului.
7. Esmiterea comisiunilor: a) pentru revizuirea casei, încasarea taxelor res- tante și curenti și eventual susciperea de membri noi. — c) și pentru clasificarea prelegerii practice și disertațiilor.
8. Citirea disertației: „Prin ce mij- loace s'ar putea abate poporul dela al- coolism?“ de d-l Ioan Domșa învățator în Ighiu.
9. Alta disertație de d-l Salv. Contor învăț. în Chișfalau.
10. Raportul comisiunilor din p. 7.
11. Eventuale propuneri.
12. Deciderea locului pentru aduna- rea viitoare.
13. Alegerea a lor 2 membrii pentru verificarea procesului verbal.
14. Alegerea oficialilor desp.
15. Inchiderea adunării.

Ighiu, 2 Novembre 1907.

Ioan Udrea Ioan Domșa
notar președinte

ULTIME STIRI.

Budapesta, 7 Noemvrie. Ședința de ieri în Camera ungară a fost una dintre cele mai agitate. Locul presidial, fiind ocu- pat de Rakovsky, s'au putut auzi cele mai neserioase bruscări din acest scaun. De- putatul român St. Petrovici a desfășurat amănunțit de ce nu putem avea încredere în guvern și trebuie să respingă proiectul. Polemisează cu Wekerle și Banffy. Supune unei critice aspre politica guvernului față de naționalități. (Nagy Gy. Nu flectăriți atâta! Nu puneți bete în roata țării!) Acuză tratarea neomenoasă de care au parte Românii înaintea forurilor adminis-

trative. (Preș. îl cheamă la temă) Mai bine rabdă închisoare de un an decât aceeași mojiție. (Prezidentul îl face iarăși atent.) Cere sufragiul universal, cât mai îngrabă.

După pauză, vorbește în liniște G. Tuskan, croat, apoi I. Cerovac, tot croat, dar necontent intrerupt de prezident și de koșuthiști. După o mică ceartă cu pre- zidentul e silit să sfârșească. Pe următorul orator, G. Modrušan, croat, prezidentul apostrofază necontenit: »Dă mai repede! Croatul Supilo este îndrumat la ordine. Kossuthistul Visontai acuză pe Croați de șomotaș. Cu Viena. Aceștia protestează șomotaș. Scene și dialoagi injurioase. Visontai urmează cu acuza, calomniind mai cu samă pe Supilo. Prezidentul numai cu greu poate ținea liniștea. Polit este încunjurat și amenințat. Visontai spune mai departe, că în astfel de împrejurări nu trebuie să țină samă de regulament! Trebuie oprită rușinea de a se vorbi croă- țeste! Intrebă pe prezident, ce măsură are de gând să ia față de abuzurile na- ționalităților și croaților? Rakovsky răspunde că parlamentul, presidiul și guvernul vor ști să găsească măsurile de lipsă! (Prin asta se anunță clotura! — N. R.) — S'a sfârșit ședința cu trei interpelații ale Croaților.

Budapesta, 7 Nov. Comisia de imunitate luând în desbatere în șe- dința de ieri chestia violărei imuni- tății dlui deputat Dr. Alex. Vaida, ascultând diferitele fasiuni, pe cari le-a aflat contradictorii a constatat totuși, pe baza acestora, că imunitatea de deputat a dlui A. Vaida a fost violată prin cunoscutele scene tur- bulente petrecute în parlament. Dar comisiunea n'a putut (?) să erueze cari anume au fost persoanele, carei s'au făcut culpabile de această vio- lare. Comisiunea va prezinta Camerei un raport în acest înțeles.

In aceeași ședință croatul Poto- ciniac a fost pedepsit cu 30 zile eli- minare din parlament, pentru cunos- cutul caz, când își urmase vorbirea în contra opririi prezidentului, iar pentrucă nu s'a înfățișat înaintea co- misiiei, este din nou pus sub cer- cetare.

Budapesta, 7 Noemvrie. Când, în ședința de ieri, luase cuvântul depu- tatul croat Tuskan, un om de pe galerii a început să strige: dați afară pe Croați! Ei sunt sâmbriașii lui Lueger et comp! și alte cuvinte urâte. A fost deținut și pedepsit cu 50 cor. Este un ceasornicar din Pesta, care a mai făcut astfel de gălăgii, încontra naționalităților!

Budapesta, 7 Noemvrie. In ziarul Camerei, deputatul Lengyel Z., a in- semnat o propunere, cerând în ea să se facă declarație solemnă pentru în- ființarea băncei naționale. Va motiva propunerea în ședința de Sâmbătă.

Budapesta, 7 Nov. Conferința kossuthistilor, ținută azi, s'a ocupat și cu obstrucția croată. Va cere pre- zidentului, să fie mai sever, supri- mând cuvântul, apoi va uza Camera mai mult de serviciile comisiei de imunitate, și va veni cu propuneri de încheiere a discuției.

Din votarea pactului, nu se va face chestie de partid.

Berlin, 7 Nov. In procesul cancela- rului Bülow în contra scriitorului Brand, care l'a acuzat de homo-sexualitate, Brand a fost condamnat la 18 luni închisoare și a fost îndată internat bănuindu-se că vrea să fugă.

Nebuni din pricina băuturilor.

In multe rânduri s'au arătat relele ce aduce băutura și câte nenorociri și ce sărăcie pricinuește patma aceasta. Azi vom vorhi despre oam- ni care nebunesc din pricina băuturii. La noi nu s'a făcut socoteală, dar în alte țări se ține mereu

seamă căți inși nebunesc din pricină be- ției. Mirman directorul sănătății publice din Franța, arată ca, la 1 Ianuarie 1906, găsește că din 71 547 de nebuni din zile. 9932 nebuniseră din pricina băuturii. Se mai dovedește că nebunii vin mai ales din acele părți ale Franței unde se bea mai mult. Din numărul de 9932 de nebuni din pricina băuturilor spirtoase, 7062 sunt băr- bați, iar 2870 femei. Lucrul nu e de mi- rat, de oarece numărul bărbaților băutor e mai mare decât al femeilor.

Iată acum și cari băuturi sunt mai primejdioase, după căți nebunesc din pri- cine lor:

Table with 4 columns: băutura, număr bărbați, număr femei, total. Includes entries for aperitive, rachiu, vin, and bere.

Toate aceste cercetări s'au înaintat comisiei de igienă a camerei de deputați spre a lua măsurile. Vedem deci că în Franța se îngrijesc mereu ce-ar face ca doar ar pune s'avilă tuturor băuturilor.

Oamenii de știință au arătat și arată mereu că băuturile spirtoase sunt otră- vitoare, unele mai mult altele mai puțin. Ba, s'a mai dovedit că băutura nu lucrează la fel asupra fiecăruia. E înlocrat ca și cu bolile. Unii beau mai mult și se îmbolnă- vesc mai anevoie; alții beau puțin și cu toate acestea se îmbolnăvesc și chiar mor. Asta-i din pricină că oamenii nu sunt deopotrivă de tari. Unul, de pildă, are inima mai slaba. Dacă n'ar bea, ar duce-o, dar otrăvinduo-se cu spirt, inima se îmbolnăvește cea d'întăiu. Tot așa, la cel care are ficatul mai slab ori plămâni: acestea se betejesc la el. Cei cari sunt mai gingași la creeri se îm- bolnăvesc de nervi și inebunesc. E lucru aproape de înțeles că spirtul fiind otrăvă, doboară și îmbolnăvește mai întâiu acele părți din trup, cari sunt mai gingașe ori mai slabe. Creerii, inima, ficatul sunt or- gane foarte gingașe și foarte însemnate. De acea se îmbolnăvesc mai întâiu.

E drept că n' în Franța oamenii de știință s'au îngrozit de relele pricinuite de bă- utură și au făcut societăți cari să propo- văduiască lumii să nu bea; dar merge greu, fiindcă cărciumile, și berării ispitesc lumea cu băutura pusă în vileag pretu- tindene pe la ferești și cu săliile deschise pline de oameni cari beau. Guvernele nu vor ori nu cutează a pune stavilă acestor vânzători de otrăvă. Nu tot așa e în An- glia, țara cea mai civilizată și mai liberă. Acolo nu se pomenește asemenea lucru. Un străin greu ar da de-o cărciumă, cu- treerând străzile. Nu zic, se bea și n' An- glia, dar, cel puțin, oamenii se rușinează de acest nărav. Cărcimele sunt rari, au fe- restrele de sticlă roasă, albă sau colorată, ca să nu se vază în lăuntru, unele stau vecinic închise, deasupra e scris „Bar“ și atâta tot. Berării, în cari să s'adune băr- bați, femei, și copii, n'am văzut. Nu vezi ca la noi mese întinse pe trotoare și prin grădini, înconjurate de lume cu halbele în mână. Mai mult, birturile cele mai multe nu țin nici bere nici vin. O deosebire iz- bitoare între obiceiurile de pe continent și cele din Anglia e în faptul, că în Bel- gia, bună oră, cum vii la un birt, e în- treabă inte, nu dacă bei, dar „Ce bei? Vin ori bere?“ Pe când în Anglia, fără să te întrebe, înaintea de a-ți aduce mân- carea, îți pune pe masă o sticlă cu apă și pahare. Această lipsă de ispită înseamnă foarte mult. Trebuie să fie cineva prea pătimăș ca să caute o cărciumă, să nu-i pese de trecători să deschiză ușa să între.

Duminicile sunt închise până și birturile și, cred, cu alăta mai mult cărciumile. Du- minica e z' alăzită odihne și înălțării sufletului: rugăciuni, concerte religioase, primblări în grădini și parouri, unde cântă muzica; iar nu să se grămădească prin berării, cărciumi și grădiniți cu băuturi și muzică ori cu teatre cari în loc să înalte sufletele așfă patimile și fac pe om să cază mult mai jos decât dobitoacele.

Or fi ei destui pătimăși și la Englezi, dar cel puțin vezi și cărarea mântuirii, vezi că sunt oameni cari se îngrijesc și de înobilirea sufletelor.

Odhinea e adevărată Duminică, hără- zită odihnei și înălțării sufletului. Ca prin minune încetează de Sâmbătă la a- miniază vuetul fabricilor. Duminică de pe la zece bisericile se umplu de lume, car- tăcută și cercnică, se închină ascultă ori ia și ea parte la cântarea psalmilor și a altor cântece religioase. Duminicile petre-

Advertisement for Sirolin and Roche. Sirolin is described as a remedy for various ailments like cough, asthma, and influenza. Roche is a medicinal product used for similar conditions. The ad includes the manufacturer's name: F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel Helvetia (Schweitz).

cute astfel cum le petrece poporul englez. au însemnătate mare pentru formarea sufletului insului și a nației întregi. După o săptămână de muncă, trebuie o zi care să fie lipsită de vîlmășagul luptei, omul s'a sculă pîlde vîlmășagul, o muzică înălțătoare, iar după ce inima i s'a făcut astfel mai simțitoare, predica îl îndeamnă la fapte bune. Peste zi sunt concerte-religioase, muzici prin grădini, etc. Această educație a poporului se face în fiecare Duminică, aci de a rîndul. Așa fiind lucrul, numai de mirare că Englezii sunt în fruntea tuturor popoarelor.

E prea adevărat că omul, după ce-a muncit o săptămână, simte nevoie de-a se odihni și de-a petrece. Cîrciumile fiind deschise, merge acolo și în acea nu se vinde doar apă. De aceea ar fi de mare folos ca și la noi, societăți de cumpărare să stăruie ca Duminică să fie cîrciumile închise, iar bisericile să aibă coruri bune și predicatori iscușiți, ca să atragă lumea. Peste zi să cânte muzică prin grădini, să fie coruri și conferinți. A îngriji de sufletul inșilor și deci de al nației întregi, nu trebuie să rămîie vorbă goală. Omul are apucături rele și, dacă nu le înăbuși și nu cauți să sîdești altele bune în loc, își sapă pieirea lui și, pe încetul și-a poporului din care face parte.

Dacă s'ar face și la noi statistica nebunilor, criminalilor, bolnavilor și mîrșilor din pricina băuturilor spirtoase, de bună seamă ne-am spîmîntor și doară, nu se poate prin lege opri această otrăvă, trebuie ca oamenii iubitori de bine să lucreze pe alte căi, spre a pune stavilă acestei otrăvi, care e atât de răspîndită în veacul nostru.

Sofia Nădejde

Oaia de lapte.

Se tot vorbește de cătră unii, că oaia trebuie în așa chip crescută și împerechiată, ca să fie bună și de lăna și de carne și de lapte, adevărat după cum vine vorba Romînilor: *să iai trei piei după o oaie*. S'o putea și asta în alte părți, dar aci la noi eu pășunile noastre, cu clima noastră și cu obiceiurile Romînilor, este greu să înclupim o asemenea oae.

Ar fi bine să ne cam lăsăm de atâtea visuri — cel puțin în condițiunile de astăzi — să ne îngrijim de ce avem în timpul de față și să ealcăm pe o cale mai sănătoasă, mai practică.

Oaia noastră țigae, pe lângă bunișoara calitate a lănei, mai dă și lapte gras și nu tocmai puțin. Inșuși d-l prof. Filip spune că, multe dintre oile țigăi au la uger, pe lângă sfîrcurile care dau lapte și alte sfîrcuri (sfîrcuri suplimentare), ceiace ne probează că este o oaie bună de lapte. Oaia țurcană, oae de munte, este mai bună de lapte decât țigăia dar, lăna îi este mai groasă și aspră.

Dacă oaia țigae are și lăna bună și lapte multșor, n'am putea noi oare pe aceasta s'o facem o adevărată oae producătoare de lapte și intru cîtva de lăna?

În ceea ce privește lăna ei, s'ar îmbunătăți prin încrucișări cu merinosul și chiar carnea ar mai căpăta; dar ceea ce ne-ar trebui pe lângă lăna și carne, ar fi să îi mărim cantitatea de lapte, atât de trebuincios țaranului nostru și chiar orășanului. Mărirea cîtătimei de lapte trebuie urmărită și pentru țurcane, poate cu mai multă nădejde că vom ajunge la bun sfîrșit, după acelaș mijloc pe care îl vom arăta mai la vale. Un lucru trebuie să știm însă, că cu cît o oae va da mai mult lapte, cu atît va da mai puțină lăna, așa că ori cît ne-am cîșni noi să îngrămădim pe aceeași fîmpă și lapte și lăna și carne, are să fie greu, căci este împotriva naturii.

Deci, să vedem cum am putea izbuti a face la noi în țară o oae cît se poate de bună de lapte, fie ea țigae sau țurcană.

I. De cîte ori vom alege oile — cu scopul de a eși bune de lapte, să căutăm a avea capul lungăreț, delicat și fără coarne. Pîntecele

mari, soldurile depărtate, iar cu piccioarele de pe urmă să umble răzghinat.

II Să căutăm, ca și la vacă, să aibă ugerul cît se poate de mare, acoperit de o piele moale și în partea dinainte să aibă vine groase și brobonate. Tot deodată, pe cît este cu putință, să căutăm ca pe lângă cele 2 sfîrcuri, din care ese lapte, să aibă și altele mai mici (sfîrcuri suplimentare), căci acesta este un semn că oae, va da multa lapte.

S'a văzut de multe ori, oi avînd cîte patru țîțe care toate dau lapte. Cîte odată se veda numai cîte un sfîrc, alte ori 2, alte ori 4, pe lângă cele obicinuite, însă în totdeauna se află așezate înaintea celor care dau lapte. Berbecul chiar să se observe să aibă mai multe mici sfîrcuri de țîță.

În străinătate se pune mare preț pe mielele eșite din mume bune de lapte.

III. A se face alegerea cum arătarăm mai sus, nu este de ajuns. Trebuie însă să știm și cum să mulge, căci numai prin felul mulsoarei se ajunge a căpăta oi care să dea 2—3 kgr. de lapte pe zi.

Mulsul se va face în chipul următor:

1. Să se apuce între amîndouă mîinile tot ugerul și să se strîngă de mai multe ori, ca și cum s'ar apăsa un burete.

2. Se va mulge apoi, trăgînd de sfîrcuri, ca și la vacă.

3. Cînd vom vedea că nu mai dă lapte, atunci vom lovi cu putere între mîini ugerul (soubatage) și vom începe din nou a mulge. După asta iarăși se bate ugerul, iarăși se mulge și se face astfel de mai multe ori, pînă nu mai curge nici o picătură de lapte.

În felul acesta, făcînd mulsoarea de 3 ori pe zi, pe lângă că se va căpăta mult lapte, dar acesta va fi foarte untos, încît din 16 kg. lapte se poate scoate 1 kg. și 68 gr. unt.

Dacă proprietarii de oi, ar îngriji ca să se facă alegerea și mulsoarea cum arătarăm mai sus, în scurtă vreme vom ajunge să avem o rasă de oi care să dea un lapte bun, mult și untos.

Stăpîni pe un asemenea soi de animale, bogăția noastră s'ar mări, căci același număr de oi, cu aceeași hrană, ne-ar da împătrit, mai mult ca în timpul de față.

(„Vot.”)

Daia.

MULTE ȘI DE TOATE

Pentru a face găinile să oue și iarna.

Păstrați în totdeauna puicele care ies primăvara, căci acestea își încep ouatul toamna. Îndepărtați găinile mai bătrîne de 3 ani, căci acestea nu mai ouă bine. Găinile dela 1—3 ani, dau foarte multe ouă.

Pentru ca găinile să oue și iarna, țineți-le în cotete călduroase și ouate. În multe părți se fac cotete de iarnă chiar grajdul vitelor, însă li se face o ieșire și o despărțitură deosebită de a vitelor, în așa fel ca să nu vie în atingere cu acestea, ci numai căldura dela ele.

Ca să li-se sgîndărească ouatul, să li-se dea odată pe zi de mîncare, următorul amestec: Să se usuce bine tărîțe de în într'un cuptor, după aceea să se toarne peste ele apă fiartă. A doua zi, la această zeamă să se adauge coajă de făină, boabe de grâu și făină de ghîndă, atît cît se va face un fel de terci.

Cu chipul acesta vom avea întotdeauna ouă multe și proaspete iarna.

O vacă de 24 de ani.

D-l Friess, medic veterinar în districtul Alled, din Germania, povestește că a văzut o vacă în vîrstă de 24 de ani, foarte puternică și bine implinită la trup.

Până la 21 de ani ea a făcut pe fiecare an cîte un vițel și a dat în acest

timp 42.000 kgr. de lapte. D-l Friess spune că poate nuse crede ca o vacă să trăiască atît, dar d-sa a văzut-o de cînd s'a născut și a urmărit-o pînă la moartea ei. Același stăpîn a avut întotdeauna și aceasta pe lângă că o ținea ca o vacă de lapte, dar o mai întrebuinta și la jug.

Acest medic veterinar constată că, buna fapta a unei vsci și menținerea ei în totdeauna în carne, probează că cu o îngrijire de aproape și cu o hrană îndestulătoare, putem a ne folosi de aceeași vită un mare număr de ani.

Un cal uriaș.

În orașul Saint-Louis din Statele-Unite, se găsește un cal înalt de 3 metri și 56 cm. și care cântărește 3000 de kgr.

Un asemenea cal înalt și greu nu s'a mai văzut pînă acum pe suprafața pămîntului. Dar, ce putem zice? Nu sînt și oamenii care ar juca la mărmi cu adevărat de necrezut? Prin bălciuri, cine n'a văzut asemenea mostre?

Judecătă dreaptă.

Un neguțător din Fez¹⁾ avea un sclav foarte leues. Din această pricină negustorul mereu îl dojenea.

Intr'o zi sclavul a fugit, și stăpînul său numai după căutare îndelungată l-a aflat la un târg și i-a zis:

— În sfîrșit te-am aflat sclav necredincios.

Sclavul văzîndu-se strîmtorat, și-a zis în sine că numai prin istețime poate scăpa.

— Ce vorbești D-ta nebunii? Eu sunt sclavul d-ta e? Auziți, oameni buni, mișelul acesta a fost sclavul meu, și acumă cînd l-am aflat, voește ou minciuna să scape.

— Pe cînd cei doi oameni să sfădeau, poporul adunat în jurul lor, a strigat:

— Cădiul²⁾ să facă dreptate!

Amîndoi au fost duși înaintea cadiului, unde fiecare și-a spus jalba.

Cadiul după o chibzuință scurtă a făcut semn călăului, să se depărteze, apoi a zis:

— Eu nu știu cum să vă fac dreptate. Aceasta Dumnezeu știe mai bine. De aceea vă poruncesc ca amîndoi să vă scoateți capul prin fereastră.

Apoi a strigat călăului:

— Călăule, taie capul sclavului! Adevăratul sclav, cuprins de frică și-a retras capul din fereastră. Neguțatorul dinpotrivă a rămas nemîșcat.

Atunci cadiul a zis cătră neguțătorii — Dumnezeu e Atotputernic. Tu ești adevăratul stăpîn, iar acesta e sclavul.

(„Alb.”)

Alex. Tîncariu.

Care din trei mîinte mai strașnic!

Trei minciinoși ședeau de vorbă. Unul din ei zicea cătră ceilalți:

— Dragi prieteni, mai zilele trecute am zogrăvit o scîndură de brad cu atîta măestrie, de crezi că e adevărată marmură. Am pus-o pe apă și a căzut la fund.

— Dar eu, răspune altul, am făcut un tablou care înfîșează o vedere în țările călduroase. Cînd pui termometrul lângă el arată nu mai puțin de 45° de căldură.

— Asta n'ar fi nimic, zise al treilea, dar să vedeți la mine. Am făcut portretul unui mare negustor. Pare viu nu altceva, că trebuie să-l rad de două ori pe săptămână.

Care din aști trei mințiia mai strașnic?

¹⁾ Una din cele două capitale ale Sultanului Marocan.

²⁾ Numirea judecătorului la popoarele mahometane.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branșce.

Cîte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acesor oameni, a căror sînge și sucuri trușești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au struncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimii deslușiri binevoitoare, sinoere și amînușite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va cărua oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără șfială și cu încredere necăzurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinuți aceste necăzuri ori și oui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, care

știe să dea a-apra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceea existența boalelor secrete.

De e chemare atît de măreată și pentru acest scop e institutul renumit la toată țara al D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă disoreția cea mai strictă primăște ori-cine (atât bărbații cît și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sîngele și sucurile trușești ale bolnavului se curăță, nervii i-se înfălesc, tot organismul i-se eliberează de materiile de bolă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor dîlnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinărei, începăturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, stăbîirea puterii bărbătești (impotența), vătămăturile, boalele de sînge, de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea ce privește ourea, depărtarea nu este piedecă, căci deoa cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci ou plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte disoret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorința se retrimite fie căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începînd dela 10 ore a. m. pînă la 5 ore p. m., (Duminica pînă la 12 ore a. m.).

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

„ALBINA” institut de credit și de economii Filiala Brașov.

Ceaspectul operațiunilor în leas 1ul Oct. 1907.

Intrate:	
Numerar cu 1 Oct. 1907.	Cer. 43,503 55
Depunerii spre fructificare	„ 277 905 95
Cambii rescumpărate	„ 388,952 10
Cambii curente	„ 7,176 90
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 21,627 01
Imprumuturi pe produse	„ —
Monetă	„ 1,809 80
Jomisiuni, cupoane și efecte	„ 2,931 97
Banci	„ 657 067 94
Interese și proviziuni	„ 36,336 99
Diverse	„ 163 952 70
Cor. 1.606,264 81	

Eșite:	
Depunerii spre fructificare	Cer. 350,717 03
Cambii escomptate	„ 456,414 —
Conto curent	„ 99,577 14
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi	„ 85,428 —
Imprumuturi pe produse	„ —
Monetă	„ 3,976 51
Jomisiuni, cupoane și efecte	„ 4,900 05
Interese și proviziuni	„ 2,319 62
Spese și salare	„ 5,037 97
Banci	„ 486,397 76
Diverse	„ 128 299 83
Numerar cu 31 Oct. 1907	„ 33,148 32
Cor. 1.606,264 81	

Dr. Nicolae Vasardea
dirigent.
Iosif Oncioloș contabil. Ioan Murăroiu casier.

Cataru, flegma, tusea, vindecă »Siro-lin Rocher. Conține toate calitățile de vindecare ca și preparatele creozotice, fără cea mai mică iritație sau inveninare. Are un gust foarte bun așa că se poate lua timp îndelungat.

Puteri nouă.

se câștigă ou Emulsiunea lui Scott, cînd toate celelalte mijloace rămân fără rezultat. Este periculos a experimenta cu preparate dubioase, cînd e vorba de sănătatea omului, și se tratează de stări de slăbiciune

cari se ivesc la reconvașcenți sau în urmă de anemie, oftică și surmenaj. — Cine este ou minte, f. losește preparatul, care în nenumerate cazuri de slăbiciune s'a dovedit ou folositor și ou efect. Acest preparat se numește *Emulsiunea lui Scott*. (5)
Veritabilă numai cu marca pescarului ca semn de garanție. Prețul unei sticle originale 2 oer. 50 b. Se e-procedurii lui Scott pătrî în toate farmaciile

Aviz!

Lecțiuni de pian

se pot lua

pe lângă prețuri moderate în Strada neagră nr. 8, precum și în Strada Prundului nr. 53.

(3071,2-2.)

De inchiriat.

Casele Buntoiu din Str. Prundului Nr. 39, conștătătoare din 4 odăi, bucătărie, spălătorie, magazin, șopuri etc. sunt de inchiriat numai decât.

A se adresa la

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov.

(3062,4-3.)

Aviz!

Se caută o calfă și un ucenic român

la un magazin de Coloniale și delicatose în Brașov.

Informațiuni la administrațiunea Gazetei Transilvaniei.

(3061,2-6.)

Se caută un focar experimentat

pe lângă o mașină stabilă 60 de cai putere. Cei căsătoriți preferați, găsind de lucru în fabrică sau pentru casă atât nevasta cât și copiii de 13 ani în sus. Oferte însoțite de certificate referitoare sunt a se adresa:

Fabricii de mobile, Azuga.

Aviz!
Se caută 2 ca'fe și un ucenic la Domnul **MIRON SANDA**, pantofar diplomat în Tobanul vechiu. (2072,1-2.)

În 6 zile
la
AMERICA.
Transport de persoane în **TOATE PĂTURILE DIN LUME.**
Cereți clarificări și îndrumări. E de ajuns carte posta'ă.
Răspundem românește.
FALK et Comp.
Secția românească.
Hamburg.
Strada Raboisen Nr. 30.

Vite nobilitate
liferează cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă.
Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.
Proprietar, **FR. CASPARI**, Mediaș (Ardeal).
Cereți Catalogul prețurilor!
Catalogul conține s risori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vii se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vreo persoană cunoscută.
(3012,9-47.)

Cântarea înaltă sufletul!
George Dima: Cele mai frumoase compozițiuni de caracter bisericesc și lumesc pentru cântare și pian, coruri mixte și de bărbați etc. ale acestui mustru al muzicii au apărut la **H. ZEIDNER** în Brașov. Catalog gratuit! În aceeași librărie este un sortiment bogat de cărți literare românești, de utensilii pentru scris și desemn, deposit de hârtie, și despre aceste se află catalog, care se trimite gratuit.
(2805,30-52.)

Picături pentru ușurarea vânturilor și cărceilor
Bibergeiltropfen
Un medicament de casă probat încă din anul 1844, care escitează pofta de mâncare și promovează mistuirea.
Prețul unei sticle 1 cor.
Se trimite numai 2 sticle cu rambursă de 2 coroane 50 bani.
Comandă a se adresa:
JULIUS BITTNER'S Apotheke in Gloggnitz
(2775,26-25.) **Niederösterreich.**

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.
Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și țerguri este cartea de rugăciune „**Lauda lui Dumnezeu**“ pentru credincioșii de religieuna ortodoxă română, cuprinzând rugăciuni de dimineața și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte multe rugăciuni folosite pe 255 pagini, format octav mic.
Acosta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acesta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „**Lauda lui Dumnezeu**“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se pôte căpeta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și toate în preț foarte moderat.
Prețul lor este:

Cor. b.	Cor. b.
Legătură trainică năgră și aurită cu senu fără chip sfânt	Imit. de fildes cu catifea și inchietőre . . . . .
Imit. de fildes în alb senu negru	„ „ „ cu catifea și po-dobă mai mare . . . . .
„ „ „ cu inchietőre	Vindătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.
„ „ „ cu cadriu argintat și inchietőre	
2.10	

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „**Cartei de rugăciune**“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprinzând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.
Prețul acestei cărți:
In pânză năgră . . . . . cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosă . . . . . cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare . . . . . cor. 1.40
Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au se se adreseze și vândătorii.

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.
Valabil din 1 Oct. st. n. 1907 și până în 1 Maiu st. n. 1908.

Plecarea trenurilor din Brașov.

Dela Brașov la Bud-posta:

- I. Trenul mixt la ora 5-31 min. dim.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 8-06 min. séra.
- IV. Tr. accel. p. Arad la órele 10-26 m. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-20 m. dim.
- II. Tren accel. la órele 4-59 m. dim. (Cl. I.)
- III. Trenul mixt la órele 11-35 m. a. m.
- IV. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (se vine pe la Clușiu).
- V. Tren mixt la órele 6-50 séra.* (* care circula numai la Predoal).

Dela Brașov la Kezdi-Oșorheiu Bereczk și Ciuc-Ghimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-15 min. dim.*
- II. Trenul mixt la ora 8-41 min. a. m.*
- III. Trenul de per. la ora 3-05 m. p. m. (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- IV. Tren de pers. la órele 7-00 m. séra.* (* au legătură numai la Szepszi-Szt.-György).

Dela Brașov la Zărnești (gara Bartolomeiu)

- I. Trenul mixt la ora 9-02 min a. m.
- II. Trenul mixt la ora 3-14 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 9-47 séra.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Tren acc. p. Arad la órele 4-52 m. dim.
- II. Trenul de persoane la ora 7-51 m. dim.
- III. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-09 m. p. m.
- IV. Trenul mixt la ora 9-28 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Tren. de pers. la ora 7-28 min. dim.
- II. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m. (Are legătură cu Sibiu și Cluj).
- III. Trenul pers. la ora 4-55 m. p. m.
- IV. Trenul mixt. la ora 9-18 min. séra.
- V. Tr. accel. la órele 10-14 m séra. (Cl. I.)

Dela Bereczk-Kezdi-Oșorheiu și Ciuc-Ghimes la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-16 m. dim.* (are legătură cu Ciuc-Szereda).
- II. Trenul de pers. la ora 1-59 m. p. m.*
- III. Trenul mixt, la óra 6-33 m. séra.*
- IV. Tren mixt, la órele 10-08 m. séra. (* au legătură cu Ciuc-Gyimes).

Dela Zărnești la Brașov (gar. Bartolomeiu.)

- I. Trenul mixt la ora 7-12 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-17 min. p. m.
- III. Tren mixt la ora 7-34 séra.

Din cauza desfacerei totale a proviziunilor noastre din ȘCOALELE DE POMI FRIEDRICH GASPARI Co. în Mediaș (Ardeal) oferim cu prețuri scăzute toate articolele din școalele noastre de pomi ca: **văratici, e'natici, tufe, de smeură, fragi** diferiți măracini pentru garduri, **Coriferi, trandafiri etc.**
Catalog cu prețuri la cerere să trimite gratis.

Coloseul Projectograf TEATRU ELECTRIC
— dinaintea Porții Vămii. —
Zilnic 2 Reprezentațiuni, seara la 6 și la 8 oare.

De vânzare:

Un quant mai mare de altoi de viță clasa I-mă, altoiți în viță americană („Riparia portalis“) după metoda cea mai bună (altoirea forțată) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin:

Rizling italian (Olasz Riz.)	1000 buc. = 200 cor
Smighiră (Som, Furmint)	„ „ = 200 „
Moi (Mustos fehér)	„ „ = 200 „
Mestecati (Vegyes borfaj)	„ „ = 180 „
Galbini (Mézes fehér)	„ „ = 200 „
Aramon (Aramon)	„ „ = 180 „
Goarnești (Járdovány)	„ „ = 200 „
Petești (Léányka)	„ „ = 200 „

Altoi clasa II . . . . . 1000 buc. = 100 cor

Specialități de masă:

Chasselas blank	100 buc. = 22 cor.
Fontainebleau	„ „ = 24 „
Madelaine Angerine	„ „ = 22 „
Passatutti	„ „ = 24 „
Muscat Hamburg	„ „ = 30 „
Suvenir de mileniu	10 „ = 4 „
Kosuth Lajos	10 „ = 3 „
Csaba gyongye	1 „ = 1 „

Perseci de 3 ani înălțime până la 2½ metri 1000 buc. = 30 cor.

Sola (circa 100 kilogr.) 1 k logr. = 50 fil.

La comanda mai vând și pe schimb pe lângă cavenți bunii, termenul salvării 1 Octombrie 1908.

La comanda rog a se trimite ¼, anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se poșta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea se va face cu îngrijire socotindu-se spre ce proprii. Reclamațiunile se iau în considerare, dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire.

Szancsal, u. p. Balassfálva.

Ioan Bărbat,

încălzător, absolv. al curs. de vierit din Aiud.

(8969,1-10)

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:

94,975.294 cor.

Capital asigurat asupra vieții:

9,239.195 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4.295.120.15 c., pt. capitale asig. pe viață 3.760.810 21 c.

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I. curtea I., și priu agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propriă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununii pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanță de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vânet, pentru copii, precum și ciocolii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, i au asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de morțe a se adresa la

30—*

E. Tutsek.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tatungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoți.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

— modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș remite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazeasă, căroiumarilor, și alte scopuri industriale.

Cel mai spornic acid carbonic natural!

Estras din Analiza institutului Capitalei Budapest pentru probarea chemicaliilor și alimentelor Nr. 465 din anul 1907. „Mirosul și gustul Normal: conținutul de acid carbonic“: 99.57% Acidul carbonic analizat corespunde perfect cerințelor igienice, și pe temeiul abundenței de acid carbonic a se clasifica ca „foarte bun“.

Informații se dau ou plăcere din partea

Muschong's Kohlensäure-Werke und Mineralwasser-Versand in Buziașfűrdő.

Adresa telegramelor: MUSCHONG BUZIÁSFÜRDŐ. — Inter. Telef. 18.

Magazin de încălțăminte

ALFRED IPSEN

Brașov, Strada Vămei 36, vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania (Halta Tramvaiului.)

Mare asortiment și deposit bogat de Ghete pentru stradă, Sport, de lucru și de lux, potrivite după picior și cu prețuri foarte ieftine.

Specialitate: Ghete fine cu sic lucrate după măsura și metod ortopedic. — La comande de afară ajunge trimiterea unei ghete vechi ca măsură.

Reparaturi

se fac prompt și ieftin.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tergul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURĂ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURĂ.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori,
Couverts, in toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Tergul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.